

STADRA TEATER

Redovisning säsong 2018

©Ideella kulturföreningen Cirkustältet
STADRA TEATER
Prästgatan 26, 713 31 Nora
Besöksadress: Teaterfoajén Storgatan 8, Nora
0587-31 13 05
info@stadrateater.se | www.stadrateater.se

Grafisk formgivning: Fernemo Information & Grafik AB
Text: Magnus Wetterholm
Samtliga foton: Dragan Popović, om inget annat anges
Tryckt hos: Danagård Litho november 2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Tack	3
Redovisning	4
Inledning	4
Målsättning och vision 2018	6
Process och genomförande	7
Press och marknadsföring	10
Konstnärliga framgångar och vårt konstnärliga innehåll	11
Skapade mervärden och arbetstillfällen	12
Stadras Vänner, Stadranejdens Byalag, Stadras Värddinnor	13
Stadra Scenskola	13
Jämställdhet	13
Lärdomar	14
Medverkande	16
Samverkanspartners	17
Styrelse	17
Recensioner Flickan i frack	18
Foton Flickan i frack	24
Artiklar Flickan i frack	35
Stadradeklarationen	40
Sånger av Jacques Brel	44
Öden som berör	48
Bäverligans sommarkollo	50
Stadra vinterscen	54
Teaterkaféet Paradiset och utställningar	56
Publikarbete	57
Affischer	58
Statistik	60
Resultatrapport	62
Kortfattad ekonomisk kommentar	64
Med stöd av	65

Härmed framför vi vårt innerliga tack till alla er som på olika sätt bidragit till vår verksamhet. Större delen av Stadra Teaters säsong 2018 är nu avslutad.

Vi vänder oss till kommun, region, stat, akademien, organisationer, fonder, stiftelser, bank, tidningar, företag, museum och privatpersoner och hoppas att denna redovisning kan berätta vad ert stöd betytt för oss och för publiken. Tack vare ert ekonomiska stöd samt det förtroende ni gett oss har vi kunnat genomföra en mycket framgångsrik säsong. Vår förhoppning är att Stadra Teater i Bergslagen har förmått återgälda er med berikande teaterfantastier och konstupplevelser, skänkt sann glädje och känslofulla stunder.

Dessutom ett hjärtligt tack till styrelsen för Ideella kulturföreningen Cirkustältet som initiativrikt, kreativt och troget verkat för föreningens och verksamhetens bästa.

Slutligen ett stort tack till alla föräldrar och vuxna som på ideell basis hjälpt våra Stadraungdomar. Även ett varmt tack till våra värdinnor, till ägarna av Stadra gård, till Stadras Vänner, till Stadranejdens byalag och till alla andra som helhjärtat och med stort engagemang bidragit till att vi kunnat genomföra 2018 års säsong och realisera visionen om "en trädgård för själen".

Magnus Wetterholm
Konstnärlig ledare och projektledare

0587-31 13 05
070-538 19 95
info@stadrateater.se
www.stadrateater.se

Inledning

Vi kan med glädje konstatera att Stadra Teaters tjugoförsta säsong har varit ett av vår teaters mest framgångsrika år, såväl konstnärligt, recensionsmässigt som publikt. Detta fyller oss med glädje och tacksamhet.

Med redovisningen vill vi ge en beskrivning hur medel och bidrag förvaltats och hoppas kunna ge en målande bild över vad Stadra Teater presenterat för sin publik. Likaså är avsikten att visa hur recensenter och publik har tagit emot våra föreställningar.

I redovisningen beskrivs förutom teaterföreställningarna under året även våra utställningar, teaterkaféet samt publika evenemang i Nora. Med intresse för folkbildning driver vi serien *Nyfiken på*.

I skrivande stund produceras ytterligare en föreställning, med premiär i mitten av november. Av tidsskäl ges den plats först i kommande redovisningar. Med föreställningen *Det var den 17 november* är förhoppningen att skapa en teaterkonsert där musik och sång blir viktiga uttryck.

Med *teaterfantasterier i Bergslagen* strävar vi efter att ge publiken upplevelser som hör samman med glädje, förundran, lycka och eftertanke, där platsen Stadra är förknippad med njutning, sinnlighet och skönhet. Stadra kallar vi för en *trädgård för själen* där olika evenemang äger rum på *Bergslagens vackraste spelplats*.

Med de återkommande säsongerna på Stadra Teater har vi verkat för att skapa ett kulturcentrum i Bergslagen och därmed levandegöra Stadra gård, byggnadsminnesförklarat sedan 2007. Vår lust har varit att skapa en kulturell ö mitt i Bergslagens skogar, beläget fjärran från centrala platser och större städer. Stadra kan på så sätt bidra till ökad attraktivitet i regionen och göra Bergslagen till en attraktiv plats för turister att besöka.

En betydelsefull del av verksamheten sker under sommaren, men föreställningar ges även vintertid på Stadra samt i möjligaste mån på turné.

Ett utmärkande drag för Stadra Teater är att musik får spela en viktig roll i produktionerna. Det finns även en hög ambition att skapa den goda arbetsplatsen för alla. Teatern har ett socialt ansvarstagande och för tolfte sommaren i rad har barn och ungdomar varit delaktiga i en skapande verksamhet. Vi är övertygade om att medverkan i den kreativa processen ger dem betydelsefulla upplevelser och erfarenheter som blir till gagn för dem i deras liv och som blir viktiga verktyg för framtiden.

Tillgänglighetsarbetet har även i år utvecklats, vilket gett förbättrade möjligheter för publik med rörelsehinder att ta del av föreställningar och av platsen Stadra. Målsättningen att vara den välkomnande och öppna platsen för alla är viktig.

1998 startade Stadra Teater som en försöksverksamhet. Alltsedan dess har det funnits en strävan att på olika sätt skildra och spegla svenska författarskap.

- 1998 Programkvällar, samt föreställningen *Kjoltyg och vackra rosor*, om den svenska sommaren
- 1999 *Johan Olof Wallin - en nästan sann historia*
- 2000 *Gustaf och Agnes* - om Fröding och von Krusenstierna
- 2001 *Eufori* - en sommarnatts kabaré bland annat kring Gunnar Ekelöf
- 2002 *En bergslagskomedi om Hjalmar Bergman*
- 2003 *Och det gick en långdans kring Greckens långa sjö*, kring Selma Lagerlöf
- 2004 *Ett resande teatersällskap* av August Blanche
- 2005 *Krusbär och Arsenik*, om Carl Jonas Love Almqvist
- 2006 *Den ljufva tiden* av Ylva Eggehorn, om Anna-Maria Lenngren och Johan Henrik Kellgren
- 2007 *Objudna gäster* av Ylva Eggehorn, om Ellen Key
- 2008 *Kungens komediant*, Agneta Pleijels roman dramatiserad av Ylva Eggehorn
- 2009 *Den itusågade damen* av Staffan Göthe
- 2010 *Vill ha dig* av Johan Bernander, om Hjalmar Söderberg
- 2011 *Den fjärde rosen* av Gunilla Linn Persson, om Gertude Stein
- 2012 *Hör musiken söker efter orden* av Agneta Pleijel, om Hjalmar Gullberg
- 2013 *Revykungen* av Johan Bernander, om Nils Ferlin
- 2014 *Efter mitt eget huvud* av Agneta Pleijel, om Agneta Horn och Lars Wivallius
- 2015 *Stadramålarna* av Johan Bernander, med poesi av modernisterna
- 2016 *Apelsinträdet* av Henning Mankell
- 2017 *Arabia Felix* av Johan Bernander
- 2018 *Flickan i frack* av Agneta Pleijel

Scen ur *Stadramålarna*, Stadra Teater 2015.

Målsättning och vision 2018

Säsongen 2018 ville vi genom samarbetet med Agneta Pleijel, en av Sveriges mest framträdande författare, ge en pjäs av hög konstnärlig kvalitet. Med hennes dramatisering av den regionale dikta- ren Hjalmar Bergmans roman ville vi lyfta fram två konstnärskap för att låta dessa korsbefrukta varandra.

Vi var inställda på ett förnyelsearbete med den konstnärliga personalen för att ytterligare vitalisera Stadras uttryck. Till föreställningen *Flickan i frack* ville vi pröva nya sätt att marknadsföra oss och söka nya kontaktytor i Örebro.

Ambitionen var att hitta underhållande sätt och nya uttryck för vårt berättande och ge en glädjefull föreställning, bl.a. med inslag av dans och sång, för att locka publik till vår scen.

Även Stadrabarnen och ungdomarna skulle få nya utmaningar och ges inflytande, dels genom medverkan i *Flickan i frack*, dels genom deras egen uppsättning av *Bäverligans sommarkollo*.

Med *Stadradeklarationen till stöd och vägledning för ett värdigt liv*, arrangemanget i samband med det svenska valet, ville vi göra vår röst tydlig kring tankar om demokrati, humanism, samhälle och mänskliga möten.

Med föreställningarna *Sånger av Jacques Brel* och *Ångaren Per Brabes märkliga öde* med Claes-Göran Wetterholm var tanken att starkt beröra vår publik. Traditionen med Vinterscenen skulle utvecklas. Utställningar skulle ge ytterligare dimensioner till verksamheten. Med *Teaterkaféet Paradiset* ville vi ge publiken njutning för smaklökar och ett kroppsligt välbefinnande.

En fortsättning av serien *Nyfiken på* i samverkan med Nora

bibliotek var betydelsefullt, liksom det unika konceptet kring Stadra Vinterscen. I båda dessa arrangemang var avsikten att anknyta till och ge nya infallsvinklar på sommarens produktion. Likaså ville vi vidareutveckla vår vänförening för att kunna värva fler medlemmar.

Process och genomförande

Flickan i frack 5 juli till 9 augusti 2018

Genom kontakter med Hjalmar Bergman-samfundet under våren 2017 föddes idén till årets produktion hos konstnärlige ledaren. Att återknyta kontakten med Agneta Pleijel, som 2012 och 2014 skrivit betydelsefulla manus för oss, blev angeläget. Med Pleijels dramatisering av Bergmans roman kunde vi utveckla ny konstnärlig energi. Under sommaren -17 ställdes frågan till Pleijel om att dramatisera Bergmans roman och efter en tids eftertanke tackade hon ja. Vi kan i efterhand se att vi låg helt rätt i tiden då det under hösten 2017 debatterades som mest intensivt kring #metoo. Genom att Katja Kock i romanen ikläder sig sin broders frack för att gå på studentbalen, bryter hon en norm, tar hon ett självständigt beslut och utvecklas som gestalt.

Arbetet med att finna en regissör för uppsättningen drog ut på tiden men i mitten av januari kunde vi knyta Karin Parrot Jonzon till oss för regiuppdraget. Ett team av fler kvinnliga kreatörer ingick i vår produktion, där vi bland annat kan nämna Ebba Forstenberg på scenografi, Agneta von Gegerfeldt på kostym och mask samt Kenny Nilsson, Länsteatern Örebro på ljusdesign. Dessa fyra konstnärer tillförde och förnyade vår teater och hade stor betydelse för framgångarna med årets uppsättning.

Pjäsen genomskrevs ett antal gånger och låg därefter klar i färdigt skick i slutet av april. Innan dess hade sex skådespelare och musiker engagerats. Helt ny skådespelare för i år var Sofia Berg Böhm, en briljant aktör som även är en aktivt utövande sångare med renommé. I föreställningen medverkade även sex barn och ungdomar i två lag.

Johan Graden, väletablerad i musiker- och teaterkretsar som bland annat varit kapellmästare för Rikard Wolff, tillförde viktiga musikaliska inslag i föreställningen. Nytt för i år var även de dansinslag och den koreografi som lades av Catrine Örman-Oskarsson. Regiuppsättning och musik utvecklades med säker hand av Karin Parrot Jonzon.

Att vi även detta år haft kvar vår producent My Larsson i verksamheten var av stor betydelse för teaterns utveckling. Med hennes gedigna kompetens och med vidgad förståelse för sociala medier tillförde hon förnyad energi till teaterns arbete.

Det vanliga produktionsarbetet med att finna all övrig personal vidtog under våren.

Konstnärlige ledaren samlade under våren de barn- och ungdoms-skådespelare som skulle medverka i produktionen.

Ted Ström, som utformat våra affischer sedan 2009, fick även detta år formge affischen till föreställningen *Flickan i frack*.

Kollationering hölls den 3 juni varefter ett sedvanligt repetitionsarbete satte igång. Premiär på uppsättningen var den 6 juli. Sammanlagt gavs 26 föreställningar inklusive genrep och två extraföreställningar. Regissör, scenograf, kompositör med flera arbetade på ett fullödigt sätt med respektive del av uppsättningen. Kenny Nilssons ljussättning kompletterades och utvecklades med Christer Mathisen som assistent.

Tack vare det stora intresse som föreställningen väckte hos publiken, med utomordentliga recensioner i tidningar och andra media, blev det en publikrusning som vi är både stolta och glada för. Detta ledde till att vi gav två extraföreställningar.

Ångaren Per Brahes märkliga öde 10 augusti 2018

Författare och fartygshistoriker Claes-Göran Wetterholm bidrog även detta år till att skapa en minnesvärd kväll. Denna säsong handlade berättelsen om ångaren Per Brahes förlisning på Vättern. Wetterholm återberättade den dramatiska händelsen om ångaren som år 1918 gick till botten och då bland annat konstnären Johan Bauer med familj förläste på fartyget. Det var en skildring i ord, ton och bild om en katastrof som blivit mytologisk i Sverige. Medverkade gjorde även Carina Andersson på sång och Peter Ulfveby på dragspel.

Stadra Teaters verksamhet tillförs varje år betydande berättelser genom Wetterholms medverkan som dessutom lockar en allt större publik för varje år.

Sånger av Jacques Brel 17 och 18 augusti 2018

Då publik genom åren har efterfrågat *Sånger av Jacques Brel* kunde Magnus Wetterholm även denna säsong ge föreställningen. Denna uppsättning har konstnärligt och publikmässigt varit mycket framgångsrik. Såsom vid tidigare tillfällen medverkade cellisten Anja Strautmanis och pianisten pianisten Jonas Abrahamsson. Publikens gensvar var överväldigande.

Bäverligans sommarkollo 11, 12 och 19 augusti 2018

Vi har följt flera av våra Stadrabarn och ungdomar i deras konstnärliga utveckling och mognad och ville därför ge dem utmaningen att sätta upp en egen produktion. Manus skrevs av 14-åriga Anton Hellberg, och är en berättelse om nio ungdomars möte på en sommarkoloni. Temat för uppsättningen var solidaritet, kopplat till sånginslag och humor. Den scenvana ungdomarna utvecklade under åren blev här av vikt och märktes tydligt. Vi är tacksamma för de externa medel som anslags för denna produktion som utvecklade alla medverkande och där teatern givit social kompetens och personlig utveckling.

Magnus Wetterholm regisserade, först i maj månad och därefter i juli samt i augusti med assistans av Eva Haldert.

Stadradeklarationen 8 augusti 2018

Inför det svenska valet i september 2018 har flera aktörer i Örebro län velat manifesterat tankar kring demokrati och människors lika värde. För Stadra Teaters del blev det aktuellt att en månad och en dag och före valet samla ett antal personer som med bred kunskap om humaniora och demokrati kunde förmedla tankar kring det värdiga livet. På scenen framträdde vid detta evenemang Mikael Mogren, biskop i Västerås stift, Kerstin Brunnberg, kulturjournalist och bl.a. före detta ordförande i Kulturrådet, Agneta Pleijel, författare och dramatiker, Maria Larsson, landshövding i Örebro län, Agneta Blom, ordförande i kommunfullmäktige Örebro kommun, Carl Jan Granqvist, måltidsentreprenör och professor samt Magnus Wetterholm, under evenemanget talare i egenskap av konstnärlig ledare av Stadra Teater. Deklarationen fick mycket uppmärksamhet, lockade många och blev dokumenterad av vår inspicient för framtida bruk.

Vinterscenen – Bergman vs Bergman 24 och 25 februari 2018

För tionde året i rad gavs en uppsättning på Stadra Vinterscenen. Ett av syftena med föreställningarna är att ge en stark förnimmelse av vinter och av denna årstids skönhet. Genom att på ett underhållande sätt lyfta olika bemärkta personer med namnet Bergman och genom att låta handlingen utspela sig på ett fiktivt Bergmans konditori i Nora kunde vi ge två lekfulla föreställningar. Dessa spelades i skenet av stearinljus och med marschaller och eldkasar utomhus.

Nyfiken på Hjalmar Bergman 4, 18 och 25 april 2018

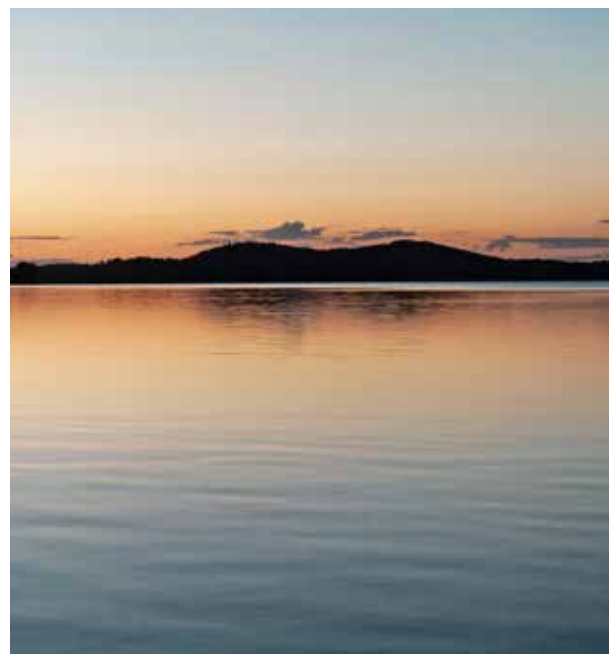
Vår återkommande serie i en folkbildande anda har pågått sedan 2013. I år inviterades Agneta Pleijel, författare till årets uppsättning, Arne Johnson, Pär Bäckman och Sten Wistrand från Hjalmar Bergmanssamfundet samt Anders Linder, son till Bergmankännaren Erik Hjalmar Linder. Under dessa tre kvällar gavs publiken ett stort antal infallsvinklar, berättelser och tankar kring årets pjäs och kring författaren Hjalmar Bergman.

Öppen repetition 18 juni 2018

Traditionen med öppna repetitioner fortsatte. Vid dessa tillfällen får publiken en fördjupad inblick i hur framväxten av en föreställning kan se ut.

Publikarbete 4 juli 2018

I samband med Noradagarna medverkade regissör och ensemble på torget i Nora. Ensemblen framträdde med sånger och danser och gav en försmak av sommarens föreställningar.

Ensemblen uppträdde i mask och kostym. Regissören Karin Parrot Jonzon var konferenciär och gav publiken en lödig bild kring uppsättningen.

Utställningar

Även i år hade vi ett givande samarbete med Örebro Läns Museum. Vålvilligt lånade de ut kostym och utensilier kring kvinnligt mode under 20-talet. I utställningen skildrades även kvinnlig frigörelse under denna period. Koordinator Ulla Mihnost utvecklade installationen kring Bergmans konditori och gjorde den intresseväckande för publiken på Stadra. Koordinator Richard Dore skapade tre stycken flygande frackar i ”Stadrablått”, vilka blev tilltalande installationer och gav färg åt omgivningarna. Vårt signum med blå stolar i träden blev även detta år tydligt längs väg 244.

På Teaterfoajén i Nora fanns en liten utställning kring Fågelsång, Hjalmar Bergman barndoms sommarställe som låg strax utanför Örebro. Material till utställningen hade förtjänstfullt lånats ut av Valter Grenbestedt.

Teaterkaféet Paradiset

Teatern hade även som mål att utveckla teaterkaféet, dels med dess estetiska helhet, dels med ett breddat utbud samt med utskänkningstillstånd. Kaféet drevs i år av Helene Eriksson och Marie-Louise Almer i teaterns regi och blev för publiken en stimulerande och rogivande oas.

Tillgänglighet

Stadra Teater ska vara en plats som är tillåtande och öppen för alla. Vi utvecklade och förbättrade tillgängligheten ytterligare vid biljettkassa, ingång till teatern samt vid handikapparkering. Sedan föregående år finns även ramper till olika entréer. Därtill har vi en hörslina på teatern.

Även i år hade vi stöd av sponsring från DANFO med en handikappanpassad toalett-kabin.

Med stöd från Sparbanksstiftelsen Bergslagen kunde vi avsevärt förbättra komforten i salongen med nya sittedynor som togs fram till säsongen. Denna förbättring är vi mycket tacksamma för.

Press- och marknadsföring

Hemsidan www.stadrateater.se utvecklades och förbättrades av vår producent. Den är ett grundverktyg för att nå ut till en publik.

Ett aktivt deltagande i sociala nätverk är en förutsättning för dagens marknadsföring. En av dessa kanaler är vårt Facebook-konto, som nu omvandlats från grupp till sida. Instagram-kontot kompletterade marknadsföringen på sociala medier.

Dessutom genomfördes traditionell annonsering i ett flertal tidningar, bl.a. Nerikes Allehanda, DN, SvD, Karlskoga

Tidning, Filipstads Tidning och Bergslagens turistbroschyrer. Ett nytt viktigt inslag var annonsering på stadsbussarna i Örebro, där vår produktion *Flickan i frack* under fem veckor blev ett levande inslag i stadsbilden.

Inslag förekom i SVT/Tvårsnytt, SR Örebro samt Länsradion.

Våra goda recensioner i DN, SvD, NA, Karlskoga Tidning, Filipstads Tidning samt kulturdelen.com blev även viktiga kanaler i marknadsföringsarbetet.

Vi arbetade aktivt med hotellnäringsen att skapa ett teaterpaket tillsammans med Lilla hotellet i Nora och Nora stadshotell. I år tillkom även Hotell Borgen i Örebro som en samarbetspartner. Därmed fick vi fler möjligheter att locka en Örebropublik att ta sig till Stadra. På Hotell Borgen hade vi även en roll-up och en skyltdocka med en flicka i frack. En annan partner var Hults säteri.

Biljettförsäljning skedde vid dessa anläggningar samt vid Nora och Hällefors turistbyråer, kontakter vi odlat under många år. Vi ser en markant ökning av biljettförsäljning via Nortic.se

Nyhetsbrev har varit betydelsefulla och under en period skickades ett digitalt brev ut varannan vecka. Det traditionella utskicket i år hade en upplaga på 1.200 exemplar, antingen digitalt eller per post. Med det fysiska utskicket fick vi värdefull hjälp med frankering även i år av ABF, det studieförbundet vi samarbetar med.

Affschen till *Flickan i frack* gjordes av Ted Ström vilket blev den elfte från denne konstnärs hand. Det generösa bemötandet från Nerikes Allehanda i samband med annonsering är betydelsefullt och något vi är tacksamma för.

Av stor betydelse är den rekommendation att se våra föreställningar som publik ger vänner och bekanta. Alla dessa kanaler bildar en helhet i den samlade marknadsföringen.

Konstnärliga framgångar och vårt konstnärliga innehåll

Flickan i frack är en av teaterns stora framgångar genom åren. Den fick ett mycket varmt mottagande i press och i övrig media. Uppsättningen lockade publik till många utsålda föreställningar och fick besökare att känna sann glädje. Att dans och musik integrerades på det sätt som gjordes var något nytt. Scenrummets renhet och enkelhet, i en ton av vitt och rosa som inramade rummet, blev vackert tilltalande. Regissörens musikalitet färgade föreställningen positivt och gav den en rytm. Det starka och angelägna manus som Agneta Pleijel skapat tog publiken till sig och det blev en konstnärlig framgång. Dramatikern hade som utgångspunkt att skriva ett manus som var rappt och roligt och ville lägga in kända melodier från 20-talet och från andra epoker, något som förvaltades väl av vår musiker. På scenen hade vi en flygel, som bidrog estetiskt till scenbilden.

Våra Stadrabarn och ungdomar har med åren utvecklat en stark scenisk närvaro, en värdefull repetitionsdisciplin och en självklarhet på scenen, förmågor som är av stort värde. Vi är medvetna om att ett barns möjligheter att uttrycka sig inte går att mäta i pengar, men dessa kunskaper blir verktyg som utvecklar deras framtida liv. De unga aktörerna fick två egna sångnummer, något som även uppskattades av publiken.

Bäverligans sommarkollo med våra Stadrabarn och ungdomar lockade till skratt och inlevelse. Efter att ha genomfört denna föreställning samt deltagit i *Flickan i frack* konstaterar vi nu att några av ungdomarna gått vidare till högre utbildningar inom teaterns värld.

Programkvällarna blev mottagna med såväl värme, glädje, tårar som med befriande skratt. *Sånger av Jacques Brel* är en föreställning som blivit älskad av publik och press. Med de två musikerna Anja Strautmanis och Jonas Abrahamsson har Brel tillförts nya starka bilder. Magnus Wetterholm, som burit denna föreställning sedan tidigt 80-tal, har utvecklat en stark relation till dessa sånger som varje gång framförts med förnyad inlevelse.

De historier som förmedlas av Claes-Göran Wetterholm är viktiga och berör vår publik. Årets berättelse *Ångaren Per Brabes märkliga öde* blev överraskande och gripande och en del av Sveriges 1900-tals historia.

Genom att genomföra *Stadradeklarationen* med röster från konstens, religionens och politikens värld kunde Stadra Teater förstärka en humanistisk anda för att belysa mänskligt liv, som vi anser att en teater ska vara del av.

Skapade mervärden och arbetstillfällen

Medarbetare, allt från anställd personal till ideella krafter, blir tillsammans en betydelsefull enhet för hela vårt skapande.

På Stadra Teater får människor vara sig själva, bemötas med respekt och växa genom att finnas i ett sammanhang. Under säsongen hade vi två medarbetare, dels från Eritrea, dels från Afghanistan, som blev en del av vår arbetsgemenskap.

Sammanlagt har vi skapat 29 arbetstillfällen av större eller mindre omfattning. Se ruta.

Arbetstillfällen	2018	2017
Lön	18	21
Faktura	11	13
Arvoderade ungdomar	10	9
Besöksstatistik	2018	2017
Sammanlagd publik	4 405	2 920
Antal föreställningar & evenemang	37	41

Vi är väl medvetna om att vår verksamhet gynnar företagandet i Bergslagen samt hjälper till att göra Bergslagen mer attraktivt, populärt och intressant. Stadra Teater bidrar till större omsättning för restauranger, boendeanläggningar och varuhandel i regionen. Dock har vi ingen möjlighet att mäta resultatet av hur stor den ökade omsättningen blir när vi lockar publik till regionen. Likafullt får vi ständigt positiva uttryck för detta genom kommentarer av publik och företagsidkare.

Stadras Vänner, Stadranejdens byalag, Stadras Vårdinnor

Vänföreningen har omvandlats från att ha varit en egen organisation till att bli en underavdelning till Ideella Föreningen Cirkustältet. Det är ett sätt att minska administration och ses därför som värdefullt. Till stor glädje har antalet vänner ökat, från cirka 65 medlemmar år 2016 till idag 273 medlemmar. Målet till nästkommande år är att bli över 300 vänner. Vi har kommunicerat med medlemmarna genom personliga brev. Som förmån har de haft rabatterade priser. Intäkter från vännernas medlemsavgifter har detta år bidragit till att komplettera betalningen av nya sittdynor i salongen.

I slutet av april vidtog den sedvanliga röjardagen med byalaget. Möten med människor som är förankrade i området har stor betydelse för samverkan och legitimitet. Byalaget bjöds som vanligt in att vara genrepspublik.

I år utvecklade vi systemet med vårdinnor ytterligare. Barbro Lundgren och/eller Gunilla Nilsson kunde närvara vid alla föreställningar. Vårdinnornas uppgift är att hälsa publik välkommen, samtala om platsen och när biljettkassan inte hinner med även vara försäljare.

Stadra Scenskola

Teaterpedagog Anna Karlsson har fortsatt arbetet med Stadra Scenskola, som idag organiseras av ABF. Barn och ungdomars träning och skolning i ett eget sceniskt arbete ligger idag utanför vår organisation men Stadra Scenskola startades en gång av oss. Från scenskolan kommer flertalet av de barn som är med i arbetet på Stadra. Impulser från arbetet på skolan blir impulser till arbetet på Stadra och vice versa.

Jämställdhet

Utgångspunkten är att en jämn fördelning mellan könen gynnar en skapande process och att kompetens får sättas i första rummet. Vi har medvetet under åren arbetat för att personer i ledande positioner är av båda könen. På dessa poster har i år

funnits fyra kvinnor och tre män.

Sedan 2010 har vi en etikpolicy, ett levande dokument för styrelsen för Ideella Kulturföreningen Cirkustältet.

Varje år diskuteras vårt arbetsmiljöarbete tillsammans med Teaterförbundets regionala skyddsombud. Skyddsombud under 2018 har varit Dragan Popovic.

Lärdomar

Efter ett mycket framgångsrikt år hoppas vi att kunna dra lärdom av våra samlade positiva intryck. Det finns ett behov av att nå en balans mellan ett publikt tilltal och ett konstnärligt skapande med integritet. Vår insikt har ökat om att det inte behöver finnas någon motsättning mellan dessa två poler.

Under repetitionsperioden finns påfrestningar att både dela arbete och boende med varandra och i vissa situationer kan medarbetare önska mer eget utrymme. Samtidigt finns en vinst med en nära samvaro för att svetsa samman ensemblen under repetitionsperiod och spelsäsong.

Sommarens varma väder var påfrestande för publiken, och nämnas kan att en person i publiken tyvärr svammade under en föreställning. Vädrets makter kan vi inte påverka, dock är det önskvärt att förbättra fläktsystemet.

Frågor om en god arbetsplats i kombination med kreativa möjligheter för alla, skall hela tiden styra Stadra Teaters verksamhet. På det sätt arbetet utförs idag menar vi att vi uppnår goda grundläggande konstnärliga villkor.

Medverkande säsongen 2018

Konstnärlig ledare/projektledare – Magnus Wetterholm

Producent – My Soós Stave

Konstnärlig rådgivare – Barbara Wilczek Ekholm

Projektansökningsarbete – Magnus Wetterholm, My Soós Stave, Karin Smed-Gerdin, Barbro Lundgren, Bo Eckhardt

Projektansökningskonsult – Lena Holmstrand Krueger

Flickan i frack

Konstnärligt team

Manus – Agneta Pleijel

Regi – Karin Parrot Jonzon

Scenografi – Ebba Forstenberg

Ljusdesign – Kenny Nilsson & Christer Mathisen

Kostym & mask – Agneta von Gegerfelt

Rekvisita & attribut – Ebba Forstenberg & Ulla Mihness

Musikarrangemang – Johan Graden

Koreograf – Catrine Örman Oskarsson

Inspicient/teknik/foto – Dragan Popovic

Syateljé – Helene Eriksson

Skådespelare

Katja Kock – Sofia Berg-Böhm

Ludwig von Batwhyl – Rune Jakobsson

Curry Kock, Rektorn, Karolina – Magnus Wetterholm

Eva Björk, Brita – Bodil Carr Granlid

Pappa Kock, änkedomprostinnan, Lotten – Eva Haldert

Betty – Lovisa Carlson & Neryse Klaassen

Reporter – Anton Hellberg

Gatsopare, balgäster, m.fl – Lovisa Carlson, Måns Hammarström, Anton Hellberg, Neryse Klaassen, Filippa Persson, Hilda Svedbro

Pianister – Johan Graden & Max Agnas

Produktionsteam

Affisch – Ted Ström

Webbdesign/hemsida – Susann Rickan

Formgivning utskick, annonser, program – My Soós Stave

Koordinatorer – Ulla Mihness & Richard Dore

Teknisk producent – Dragan Popovic

Stadradeklarationen till stöd och vägledning för ett värdigt liv

Medverkande – Maria Larsson, Magnus Wetterholm, Mikael Mogren, Carl Jan Granqvist,

Agneta Blom, Agneta Pleijel, Kerstin Brunnberg

Inspicient/teknik/foto – Dragan Popovic

Claes-Göran Wetterholm om ångaren Per Brahes sorgliga öde

Aktörer – Claes-Göran Wetterholm, Carina Anderson, Peter Ulfveby

Inspicient/teknik/foto – Dragan Popovic

Sånger av Jacques Brel

Aktör – Magnus Wetterholm

Musiker – Jonas Abrahamsson, Anja Strautmanis

Inspicient/teknik/foto – Dragan Popovic

Bäverligans sommarkollo

Manus – Anton Hellberg

Aktörer - Lovisa Carlson, Måns Hammarström, Anton Hellberg, Neryse Klaassen, Filippa Persson, Sara Sandberg, Molly Voutari, Cornelia Wästborn, Tone Wästborn

Regi – Magnus Wetterholm

Regiassistent – Eva Haldert

Rekvisita & attribut – Richard Dore

Inspicient/teknik/foto – Dragan Popovic

Övrig verksamhet

Stadra Vinterscen – Herr Bergman, halka nu inte på isen

Aktörer: Magnus Wetterholm, Lasse Forss, Eva Haldert, Katarina Widell

Föreläsningsserie – Nyfiken på Hjalmar Bergman

Anders Linder, Hjalmar Bergman Samfundet (Pär Bäckman, Sten Wistrand, Arne Johnson), Agneta Pleijel

Utställningar

Utställning Lilla scenen – Ulla Mihness

Utställning med föremål om 1920-talet – Örebro läns museum

Installation med flygande frackar – Richard Dore

Konstnärer med utomhusverk sedan tidigare – Fritse Rinds, Stefan Rydén, Annie Lindgren, Kajsa Grebäck samt av Nora kommun deponerade skulpturer

Övriga produktionsuppgifter

Ekonomi – Karin Anderberg-Dahlqvist, QEM Consulting AB

Revisor – Grant Thornton AB, Leif Ericsson

Biljettkassa/Kulturkiosk – Ove Petersson, Renate den Hartog

Värdinnor – Barbro Lundgren, Gunilla Nilsson

Teaterfoajén biljetter & info – My Soós Stave

Biljettombud & hotell – Nora Turistbyrå, Hällefors Turistbyrå, Clarion Collection Hotel Borgen, Lilla Hotellet i Nora, Nora Stadshotell, Hults Säteri

Anläggningsutvecklare – Peter Gerhardsson, Linus Nylén

Teaterkaféet Paradiset – Helene Eriksson, Marie-Louise Almer

Praktikanter – Aireza Aziz, Major Kuflo

Hemsida – www.stadrateater.se

Facebook – www.facebook.com/Stadra-Teater-1539918409641315/

Instagram – www.instagram.com/stadrateater/

Samverkanspartners

Örebro Länsteater, ABF, Nora bibliotek, Örebro läns museum, Nerikes Allehanda, Clarion Collection Hotel Borgen, Lilla Hotellet i Nora, Nora Stadshotell, Arbetsförmedlingen, Coop Konsum Nora, ICA Supermarket Nora, Nora Turistbyrå, Hällefors Turistbyrå, Stadra Scenskola, Stadranejdens byalag, Stadras Vänner

Styrelse – Ideella kulturföreningen Cirkustältet

Ordförande – Lasse Forss

Vice ordförande – Mats Larsson

Sekreterare – Magnus Persson

Kassör – Karin Anderberg-Dahlqvist

Övriga ledamöter – Petra Weckström, Birgitta Almgren, Anna Sjöstrand-Hötzel, Cecilia Lundkvist-Sundin, Magnus Wetterholm, Karin Tellås Hermansson

Valberedning – Lena Källström, Birgitta Lövestedt

DN.KULTUR

TISDAG 10 JULI 2018 ■ SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ■ GRUNDAD 1864

Teater.

Elegant. Skuggor ur det förflutna får liv på scen

"Flickan i frack"

**Manus: Agneta Pleijel
efter Hjalmar Bergmans roman**

Regi: Karin Parrot-Jonzon. Scenografi: Ebba Forstenberg. Kostym och mask: Agneta von Gegerfelt. Med: Sofia Berg-Böhm, Rune Jakobsson, Magnus Wetterholm, Bodil Carr Granlid, Eva Haldert med flera. Pianister: Johan Graden, Max Agnas. Scen: Stadra sommarscen. Speltid: 2 tim, 50 min.

● Stadra gör det igen – kallar fram skuggorna ur det förflutna och ställer dem levande på scenen. Hjalmar Bergman har varit här förr, som sig bör i en kavalkad av diktare och konstnärer med mer eller mindre lös anknytning till Bergslagen. Årets attraktion är "Flickan i frack", den korta romanen från 1925, dramatiserad av Agneta Pleijel, även hon en återkommande gäst i dessa trakter; senast med sin pjäs om 1600-talsförfattaren Agneta Horn.

"Mycket fritt efter Hjalmar Bergmans roman", för att citera programbladet. Jag skulle nog säga både fritt och troget. Materialet är ett fynd för en teater som alltid odlar kabarétraditionen. Kvällen börjar med att Magnus Wetterholm sjunger Karl Gerhards "Där kommer det en gosse" innan han förvandlar sig till Curry, ägare till den frack som

hans syster Katja stjal för att ha något att sätta på sig på studentbalen.

Flicka i frack! Skandal i Wadköpings sedlighetskommitté, anförd av domprostinnan Hyltenius (Eva Haldert).

Stadra förfogar inte över någon större ensemble, men fem vuxna skådespelare (och fyra yngre och mycket avancerade) är tillräckligt för att dela på ett femtontal roller. Det tillåter Agneta Pleijel att leka med generationsbyten och könsroller, för att inte tala om tidens gång. När stycket börjar är Katja femtio och forskar på "skillnaderna mellan könen". Hur gick det till?

Kanske kan man beskriva Karin Parrot-Jonzons eleganta och fint sammanhållna uppsättning av "Flickan i frack" som ett kalejdoskopiskt svar på den frågan. Snart är Katja Kock arton år igen och Sofia Berg-Böhms studentska vem som helst i början av sitt myndiga liv. Hon tampas med Rune Jakobssons allt veligare Ludvig von Battwhyl och får lära sig att det är mannen som väljs till ordförande i varje styrelse.

Men fracken är inte bara en frihetssymbol – den symboliserar med lika stor kraft den nya tidens

Sofia Berg-Böhm och Rune Jakobsson.

Foto: Dragan Popovic

melodi. Genom hela föreställningen löper ett pärlband av inte minst amerikanska sångskatter, då och då avlösta av Beatles, Hasse & Tage och Mats Olins "Jag tror på sommaren".

Om pjäsmaterialet var ett fynd är Sofia Berg-Böhm ett ännu större fynd, en ypperlig sångerska med sekunds snabb närvaro på scenen. Genom henne kommer även ett svartare stråk in i den komiska stämflätningen. Nog blir Hjalmar Bergmans eget sociala och sexuella utanförskap genom Agneta Pleijels försorg närvarande i det alltmer queerlika skeendet.

Är det inte i själva verket han som är flickan i frack?

Leif Zern
teater@dn.se

Söndag 8 juli 2018

Pris mån-tors 30 kr, fre-sön 35 kr

SEDAN 1884

SVENSKA DAGBLADET

Agneta Pleijel har gjort dramatik av Hjalmar Bergmans kortroman. Foto: Dragan Popovic

Flickan i frack. Kärleksintriger, sång, dans och minnen fångar publiken

Scen | Teater

Flickan i frack

Text: Agneta Pleijel efter Hjalmar Bergman. Regi: Karin Parrot-Jonzon. Scenografi: Ebba Forstenberg. Kostym och mask: Agneta von Gegerfelt. Musikarr: Johan Graden. Koreograf: Catrine Öрман Oskarsson. Medv: Sofia Berg-Böhm, Rune Jakobsson, Magnus Wetterholm, Bodil Carr Granlid, Eva Haldert, Lovisa Carlson, Måns Hammarström, Anton Hellberg, Neryse Klaassen, Filippa Persson, Hilda Svedbro. Piano: Johan Graden, Max Agnas. STADRA SOMMARSCEN

Sara Granath

sara@svd.se

Ensemblen på Stadra sommar-scen gnistrar av revolutionär glöd och musikalisk schvung i Agneta Pleijels version av "Flickan i frack". Publiken får sitt lystmäte av glad underhållning och Sara Granath är mycket nöjd.

Agneta Pleijel tände på alla cylindrar när hon fick uppdraget att göra dramatik av Hjalmar Bergmans kortroman "Flickan i frack". Det märks verkligen! Och Karin Parrot-Jonzons uppsättning suger omedelbart in publiken på Stadra sommarscen i en virvel av kärleksintriger, sång, dans och minnen.

Pleijel börjar historien när Katja Kock och Ludwig von Battwyhl är femtio år och med helt olika perspektiv ser tillbaka på ungdomen. Sedan ligger hon rätt nära den humoristiska originalberättelsen, där en kvinnlig student kan göra stor skandal enbart genom att upp-träcka på bal, inför Wadköpings honoratiöres, iklädd sin brors frack.

Katja är faktiskt orättvist behandlad: hon får inte köpa klänning, trots att brodern gör slut på hela hushållskassan för att hålla sig elegant. Hon är trött på att plugga tyska prepositioner med dumma pojkar; hon vill göra revolution! Hos Bergman blir Katjas uppror

en katalysator för ett spel om makt i ett samhälle där alla har sin givna plats, där flickor ska underordna sig, där de flesta grevar har ett fideikommiss och där domprostinnan Hyltenius och lektor Paulin styr över moralen.

På scenen väger det mer över åt att handla om förhållandet mellan kvinnor och män, på alla nivåer, och hur kärleken ska kunna överleva i en värld som ställer sig i vägen.

Liksom mötet mellan Pleijel och Bergman är fruktbar, slår det gnistor om ensemblen, som får ny glöd av den skönsjungande Sofia Berg-Böhm, som klar alldeles utmärkt i frack. Hon och Bodil Carr Granlids Eva dansar glatt ihop och skrattar åt manlig dumbet och fåfänga. Hela föreställningen är lätt queer: Magnus Wetterholms Curry Kock slår an tonen genom att sjunga Karl Gerhards "Jazzgossen" i början och dansar i sin tur med Rune Jakobssons Ludwig.

Trotjänarinnan Eva Haldert är bättre än någonsin, inte minst som den tankspridda pappa Kock, i långa slökmustascher.

"Som i de flesta uppror är det roligast från början. För sen kommer frågan: Vad gör vi med friheten?"

(Agneta von Gegerfelts kostym och mask spelar en viktig roll.) Det är också roligt att se hur

Stadras egna teaterungdomar tar plats på scenen och bidrar till alla inslag med dans och sång av kära slagdängor.

Som i de flesta uppror är det roligast i början. För sen kommer frågan: Vad gör vi med friheten? Då blir det genast svårare, i verkligheten och på scenen. Efter paus blir allt något mattare, även om det här finns komiska höjdpunkter. En del referenser till samtiden och me too känns lite konstruerade. Det är ändå roande att notera hur konflikten mellan revolution och det gamla vanliga trygga gör sig gällande i kvinnoligan på det battwyhlska godset. Wetterholm lyser där som handlingskraftig tant, bland andra.

Men visst är det fint att följa samspelet, genom tiden, mellan Jakobssons Ludwig och Berg-Böhms Katja. Stadra sommar-scen har ännu en gång förmedlat en kärlek till litteraturen och musiken, litet grann sig lik, men alltid ny.

Gå dit och njut! ■

SÖNDAG 8 juli 2018 | Vecka 27 | Nr 189

NA Söndag 8 juli 2018

Magnus Wetterholm som Karolina på Larsbo, Rune Jakobsson som Ludwig von Bathwyll och Sofia Berg Böhm som Katja Kock. FOTO: DRAGAN PEPOVIC/PRESSBILD

Bodil Carr Granlid spelar brodern Currys flickvän Betty, här med Sofia Berg Böhm som Katja Kock.

Neryse Klaassen, Måns Hammarström, Lovisa Carlson och Anton Hellberg ingår i Stadraungdomarna, som också kommer att sätta upp en egen föreställning i sommar.

En allsång på Stadra om feministisk kamp

Måns Ugglas recenserar "Flickan i frack" på Stadra teater. En föreställning om "Världens längsta revolution".

NORA "Jag skulle vilja ändra på allt och göra revolution!" utbrister Katja Kock, frustrerad över att mannen styr och ställer och kvinnor alltid kommer i andra hand. Bäggen rinner över när hennes far inte köper någon ny klänning till henne så att hon inte kan gå på studentbalen. Hon bestämmer sig för att gå på balen ändå, iklädd sin bror Currys frack (som pappan naturligtvis har köpt till honom). Katjas

TEATER

★★★★★

Flickan i frack

Stadra teater, 6 juli

Måns: Agneta Pleijel, fritt efter Hjalmar Bergmans roman. Regi: Karin Parnö Jonzon. Musik: Johan Graden. Medverkande: Sofia Berg Böhm, Rune Jakobsson, Magnus Wetterholm, Eva Häkelt, Bodil Carr Granlid, med flera.

upptåg ställer till med stor skandal i det konservativa Wadköping.

Hjalmar Bergmans "Flickan i frack" kom 1925, fyra år efter att kvinnor fått rösträtt i Sverige. I dag, snart 100 år senare, pågår kvinnokampen fortfarande. Som den

åldrade Katja Kock säger i pjäsens slutskede: "Det här måste vara världens längsta revolution..."

Agneta Pleijel har verkligen fördjupat och utvecklat Bergmans berättelse. Vi får möta Katja, pojkvännen Ludwig, brodern Curry och alla de andra i olika skeden av livet. SCUM-manifestet och smetoo ingår också på ett naturligt sätt.

Allt detta berättas i form av en sorts allsångsrevy, med regelbundet instoppade sång- och dansnummer. Publikens gnolar med och klappar takten till kända melodier som "Jazzgossen", "On the sunny side of the street" och "Fly me to the moon". De äldre jazzlåtarna passar väl in i handlingen och hjälper till att skapa rätt

atmosfär, speciellt de som sjungs i svensk översättning. Några nummer tillför dock inte så mycket, de är mest som någon sorts påstunderhållning och hade kunnat strykas eller bytas ut.

Ensemblen bryter flera gånger "den fjärde väggen", presenterar sig och talar direkt till publiken. Det skapar en familjär och inbjudande stämning, kännetecknande för Wetterholms Stadra-koncept.

Sofia Berg Böhm är ett riktigt fynd. Hon gör Katja med stark utstrålning och övertygelse. Sjunger bra gör hon också. Liksom Rune Jakobsson som är lysande som den bortskämda och sorgjustige greve Ludwig von Bathwyll. Bodil Carr Granlid är särskilt

bra som den hårdföra kvinnosträvs kvinnan Britta. Magnus Wetterholm och Eva Häkelt gör flera olika roller var, mer karikatyraktiga karaktärer som lockar till muntra skratt från publiken. Ungdomar från Stadra scenkola bjuder också på charmiga sång- och dansnummer.

Johan Graden vid flygeln förtjänar särskilt omnämnande. Vad härligt det är med levande musik i stället för inspelad, särskilt när den framförs av en så talangfull jazzpianist.

Vissa premiärnerver kunde anas och texten satt inte perfekt hos alla. Men nu är vi i gång. Skönt. Den feministiska kampen går vidare!

Måns Ugglas

KARLSKOGA TIDNING

Tipsa oss!
721310

TISDAG 10 JULI 2018 • VECKA 28 • GRUNDAD 1883 • PRIS: 20 KR

TEATER. Musiken förgyller och fördjupar kampen för jämställdhet

Pleijel leker med tiden

Vårt spel är ingen dramatisering utan en lek med tiden. Det handlar om gossar och flickor och kärlekens många irrvägar säger Magnus Wetterholm när han hälsar publiken välkommen till Flickan i frack.

Den programförklaringen framför Wetterholm som en blandning av romanfiguren Curry Kock och figurens upphovsman Hjalmar Bergman men orden kommer från Agneta Pleijel. Curry Kock säger också, när det är dags att knyta ihop säcken, att det är han som författare som hittat på allt men ibland gör rollerna som de vill. Krångligt? Inte värst. Stadra Teaters nya sommarpjäs har skrivits av Agneta Pleijel och med de inledande orden antyds att hon förhållit sig mycket fritt till Hjalmar Bergmans roman från 1925. Katja har jagats av en tafsande lärare som hotade med att hon borde tänka på betygen och där får metoo-rörelsen ett ansikte i 1920-talets Sverige. Katja tar fram Lena Anderssons bok Egenmäktigt förfarande som en vink till samtiden så visst är det en lek med tiden som bjöds.

Men Katja Kock föreser sig även i den här föreställningen med broderns frack och ställer till den skandal som sätter bollen i rullning. Den klyschan kan fungera eftersom mannen i Katjas liv, greve Ludwig von Battwyhl, i Wadköping är känd som fotbollsspelare. Det han inte har i havudet får han ha i fötterna som vännen Curry Kock uttrycker det.

Kärlek med förhinder

Det tar tid innan Katja och Ludwig får varandra. Agneta Pleijel låter dem komma upp i 160-årsåldern innan de efter ett antal äktenskap och förhållanden - det är aldrig för sent att börja om, som Ludwig ser det - får varandra i någon sorts happy end med ombytta roller eftersom det är Katja som ber om Ludwigs hand och inte tvärtom. Flickan friar, inte gossen och det kan ses som ett steg i rätt riktning vad gäller jämställdheten mellan könen.

Den kampen är central i föreställningen. En kvinna konstaterar i slutscenen att vi lever i världens längsta revolution och Katja har funderat på varför det är så svårt att förena frihet och kärlek. Stadra Teaters föreställning kompletteras med en liten utställning av Örebro läns museum som handlar om kvinnokampen. Där berättas

Reportern har fångat Katja Kock (Sofia Berg-Böhm) och Ludwig von Battwyhl (Rune Jakobsson).

FOTO: DRAGAN POPOVIC

Magnus Wetterholm som snobben Curry Kock

Sofia Berg-Böhm är bedårande som Katja Kock

att kvinnornas rösträttskamp i Sverige började som en intellektuell rörelse i de övre samhällsklasserna, inte i arbetarklassen. Kampen drevs av kvinnor som hade egna företag eller hade skaffat sig utbildning.

Scuminspiration

Det har Agneta Pleijel tagit fasta på när hon i andra akten introducerar kvinnorna på fideikommisset Larsbo. De har inte bara uppfostrat greve Ludwig utan också bildat Enbetsfronten som ska krossa mansväldet och fadersmakten. Män jagar pengar, skapar nya vapen och startar krig. Män är inbilska och ser inget annat än

sig själv.

Avsnoppa dem! Cut them up! Det är Brittans stridsrop och inspirationen från Valerie Solanas och hennes Scum manifesto - Society for Cutting Up Men - ligger i öppen dager. Valerie Solanas har bland annat beskrivits som intellektuell och kvinnorna i Enbetsfronten på Larsbo är professorer och docenter och specialister på än det ena, än det andra. Alltså utbildade kvinnor.

Det här skulle ju kunna verka tungt och stötande - att skära upp alla män - men Flickan i frack är raka motsatsen till tung. Det är trots allt en lättisad och lekfull föreställning - tänk något

spritsigt av Hasse Ekman - med snärtiga och välgjorda replikskiften som lockar fram många skraitt. Och så är det musiken, dussintalet nummer som fördjupar och förgyller, jazzstandards ur den amerikanska sångboken, barnklassiker, Beatles, Karl Gerhard. Scenografin är sparsam, i fonden en vit duk där olika projektorer visas. Men ibland är det bara en cirkel av ljus som omger artisten. Som på en konsert.

Bedårande

Sofia Berg-Böhm är helt bedårande som Katja Kock. Och som hon sjunger i pålor som Stars Fell on Alabama,

A Nightingale Sang in Berkeley Square, They Can't Take That Away From Me och Let's Call The Whole Thing Off, fast den sången har försvenskats till Vi måste skilja oss och framförs tillsammans med Rune Jakobsson (Ludwig von Battwyhl). Fraseringen, rösten, ja, det är kort sagt ljuvligt.

Magnus Wetterholm har Jazzgossen, Vad har du i fickan Jan, Jag tror på sommaren och When I'm 64 på sin lott. Han gör flera starkt profilerade roller och ser, tillsammans med Eva Halders olika figurer, till att underhållningsvärdet höjs högst påtagligt.

Stadrabarnen lyfts fram

i två egna sångnummer, Stand By Me och Cole Porters Let's Do It, Let's Fall In Love, där sången kompletteras med klassisk musikalrekvisita.

Men för att det ska bli så bra som det är måste det till en så flyhänt och inklämmande pianist som Johan Graden. Suveränt.

Magnus Wetterholm kan därför, som konstnärlig ledare för Stadra Teater, se fram mot publikrumning. Det går nämligen att hänföras av denna Flickan i frack av flera olika anledningar. En spirituell mix, smakfullt serverad.

Benny Abrahamsson

Kulturdelen

Flickan i frack är nog, redan från start och hela vägen, den mest rara och innerliga uppsättning som Stadra visat under sina nu 21 år. Den är överraskande enkel och lättillgänglig med sina tydliga karaktärer, raka berättelse och förtjusande generösa användning av amerikansk populärmusik från 1920-tal fram till Tamla Motown och engelska Beatles på 60-talet.

Nja, helt stämmer inte detta med rak handling. För **Pleijel** leker en del med tiden. Hon tar förstås avstamp i **Bergmans** Wadköping där studentbalen hägrar och den egensinniga Katja Kock inte finner sig i att brodern får en ny frack medan hon inte ens får pengar till en balklänning. Men sedan hoppas det raskt framåt i handlingen där vi ser var Katja hamnat som vuxen, som läkare och forskare i genetiska skillnader mellan män och kvinnor. I slutscenen har hon till och med en smartphone när hon återser sin bror och den greve som alltid velat ha henne. I den här rara uppsättningen krävs det då ett "happy end", men Pleijel överlåter till Hjalmar Bergman att fixa till det, genom att plötsligt ta fram ett tummat häfte av *Flickan i frack*.

Det tycker jag är fiffigt gjort, för Pleijel skulle nog själv inte ha skrivit en så gullig slutscen. När man dessutom från romanens text får höra Bergmans egna ord om mäns och kvinnors roller låter de verkligen gamla och förlegade. Agneta Pleijel, däremot, lyser rätt genom stycket med sina både kloka och kompromisslösa perspektiv på kvinnokampen genom tiderna. Vi får följa Katja Kocks modiga beslut att klä sig i manlig frack på studentbalen, men också de vändor och det komplexa i relationerna med det andra könet. När hon i andra akten hamnar hos "enhetsfronten", ja, det är en grupp underbara damer som ska göra revolution och "avsnoppa" världen, då mixas på ett oemotståndligt sätt politisk kamp och familjeband. Satiriskt träffande utbrister också "Lotten":

– Vi lever i världens längsta revolution!

Stadra är den perfekta platsen för att visa det personliga i de stora frågorna. Det må vara politisk kamp, könsförtryck eller filosofiska idéer. Här glöms aldrig bort att det är människor det alltid handlar om. Det är en människa, i all skröplighet och sårbarhet, som formar de stora orden och det är en utsatt människa som får ta konsekvenserna. I Stadra spelas alltid orden direkt till mig i publiken. På ingen annan plats har jag känt det så tydligt och kanske aldrig så tydligt från första början som denna sommar 2018.

Det finns många att enskilt berömma. **Sofia Berg-Böhm** som "Katja" har ett tveklöst allvar som gör att det lyser om henne. **Rune Jakobssons** stillsamt känsloladdade spelstil har fått en idealisk karaktär i den lite bortskämda men i kärlek hängivne greven Ludwig von Battwhyl. **Magnus Wetterholm** är nästan skamlöst spelglad i sina fyra olika roller: brodern Curry Kock, "Karolina" (i "enhetsfronten"), gamle rektorn (som är en fullträff!) och inte minst när han ibland lösgör sig som författaren själv, Hjalmar Bergman. Och så låter han förstås så otroligt bra i sina sånger, men det gör också hela ensemblen. Där är man särskilt glad över att de fyra unga, från Stadras "scenskola" har fått ett par egna nummer, där de alla fyra visar både spellust och erfarenhet. Veteranen **Eva Haldert** gör några olika roller och hon blandar de mest starka ögonblick med med skir amatörism. Jag gillar den spännvidden.

Glänser gör också **Johan Graden**, som arrangerat musikaliskt (ett jättejobb) men också som pianist på premiärkvällen. Han får ibland fram ett djup i gamla slagdängor så man kippar efter andan. Däremot tycker jag att fler sångtexter kunde ha översatts, ja kanske byggts ut på svenska språket. Det gjordes bara någon enstaka gång, men då förstärktes närvaron så bra. Även koreografen **Catrine Örman Oskarsson** vill jag lyfta fram. Hon utnyttjar den begränsande träscenen till max.

Gå och njut av en sommar – och ett sommarspel i Stadra – som aldrig verkar ta slut.

Martin Dyfverman, Kulturdelens redaktion.

SvD KULTUR

Foto: Andersson Hjälbeh

Bäst just nu

Scenkonst på gränsen till höst

Sveriges brinner och i staden stryker folk längs trottoarens skuggsida. Aldrig har längtan efter en sval och skön teater-salong varit så stor. I väntan på det ger vi sista minuten-tips på scenkonst som spelar på sista versen.

Ylva Lagercrantz Spindler
ylva.lagercrantz@svd.se

1

Opera

Don Carlo av Giuseppe Verdi
OPERA PÅ SKÅRET

Verdis klassiska opera "Don Carlos" (här minus ett s) kokar av patos, passion, förtryck och frihetslängtan. "Stor-slagna körsccener kontrasterar mot djupdykningar i själens dunkla rum. Musiken flödar av känslor och melodier som biter sig fast. Inte minst i de många duetterna", skriver SvDs kritiker Karin Helander om sammarens uppsättning i regi av William Relton, på den stora lilla operan utanför Kopparberg. Spelas t o m 26 augusti.

2

Teater

Flickan i frack av Agneta Pleijel
STADRA SOMMARSCEN

I Agneta Pleijels nyskrivna och fria dramatisering av Hjalmar Bergmans klassiska kortroman, "Flicka i frack", står mötet mellan man och kvinna i fokus. SvDs Sara Granath tycker det slår gnistor om ensemblen och att det litterära mötet mellan Bergman och Pleijel är fruktbart. I en uppsättning som blandar skönsång med dans och text, lovordar hon också den skönsjunga Sofia Berg-Böhm i titelrollen. Spelas t o m 9 augusti.

3

Teater

Sommarnattens leende av William Shakespeare
ROMATEATERN

Ingen sommar utan en Shakespearepjäs på Romateatern. Men Bergmanåret 2018 görs ett undantag med "Sommarnattens leende", Ingmar Bergmans komedi från 1955 som visserligen bär många likheter med "En midsommarnattsdröm". För regin står Hugo Hansén, i en uppsättning som fokuserar på livets rollspel och vår längtan efter närhet till en annan.

Spelas t o m 18 augusti på Romateatern, sedan 23-24 augusti i Vitbergsparken, Stockholm, som en del av Bergmanfestivalen.

Foto: Karl Melander

Foto: Mikael Larsson

4

Teater

Anna Svärd av Leif Stinnerbom
BERÄTTARLADAN, VÄSTANÅ TEATER

Med "Anna Svärd" knyter Västana teater ihop sitt tre år långa projekt, att spela Selma Lagerlöfs Löwensköldska ringen. För regi och pjäsmanus står teaterns konstnärliga ledare, Leif Stinnerbom. Här bjuder han återigen på en sagolik och musikalisk uppsättning, där samtidsrelevansen ligger i hur Margit Myhrers Anna Svärd hämnas patriarkatets maktutövning. SvDs kritiker ser en uppsättning med många trådar att hålla reda på, men sveps ändå med i den virvlande dansens svängar. Spelas t o m 9/8.

5

Teater

Don Quixote av Miguel Cervantes
SKILLINGE TEATER

På Österlen har den fattige adelsmannen Alonso Quijano och hans eviga följeslagare, Sancho Panza, intagit vackra Skillinge teater. För manus och regi står Nils Peder Holm, tillika konstnärlig ledare. SvDs kritiker Theresa Benér ser en humoristisk uppsättning som också tangerar samtida frågor om civillikage, slöförbud och underbetalda vårdjobb. Spelas t o m 12 augusti.

NA Fredag 6 juli 2018

HELG KOLLEN

Varje fredag

Carina Tenor
carina.tenor@na.se
NA Kultur & nöje

Fotboll, teater och pappslöjd – och när läste du en Hjalmar Bergman sist?

Just nu pågår ju NAs sommarserie om kulturarv, och när jag besökte Stadra teaters Magnus Wetterholm i veckan tog han upp att vi örebroläningar är ganska dåliga på att lyfta fram vår egen författare Hjalmar Bergman. När "Farmor och vår herre" sattes upp i våras, så var det i Östergötland. Han jämför med Värmland som "bara pumpar ut" arrangemang runt Selma Lagerlöf, Göran Tunström med flera. Teater Nolby, utanför Karlskoga, sätter visserligen upp "Markurells i Wadköping" i sommar (premiär 14 juli) och i kväll har ju "Flickan i frack" premiär på just Stadra. Det är bara att passa på - och kanske packa med en Hjalmar Bergman-roman till stranden?

En helt annan premiär blir det på Strömpis på lördag med Fashion Packs "Viva la diva", som NA skrev om i måndags. Håll utkik efter recension på na.se i helgen! På Vinön spelar Patrik Isaksson, ni vet han som slog igenom med "Du får göra som du vill". Lena Pfe stälde däremot in sin show i Örebro med kort varsel.

Det här blir den sista helgkollen i sommar, men vi återkommer i augusti. Och först är det förstas flags för tre utvalda tips!

Flickan i frack

Hjalmar Bergman, en av vår egen regions stora författare, gav 1925 ut kortromanen Flickan i frack, där han skildrar en ung flickas uppror och hennes obändiga vilja att inte låta sig kuvas. I boken målar Bergman upp en hel värld av underfundiga, egensinniga, älskande och långtande personer som alla får möta Katja Kock, själva flickan i boken.

Vi fick Agneta Pleijel att tända på idén med att bygga vidare på Bergmans roman och så var ruljangsen igång. Lusten att skapa nytt på Stadra blev stark. Med förvåning och glädje tog vi del av Pleijels tankar om att skriva något rappt och roligt och att låta föreställningen beledsagas av evergreens från tiden samt av moderna revyparlor.

Pleijels vitala manus, där Katjas lott av att undervisa Ludwig von Bathwyl, av att vara syster till snobben Curry, av att göra uppror efter att hon blivit negligerad av sin far, av att i smyg och med friskt mod låna Currys studentfrack för att gå på balen och sedan få möta de egensinniga Larsbo-damerna fick här en stark färg mitt i #metoo-tider. Genom att i pjäsen låna in många av Hjalmar Bergmans gestalter och därtill lyckas sätta samman ett team som fungerade ihop väl, kunde uppsättningen fyllas av färg, musik, av glädje. En efterlängtat publik fyllde vår salong kväll efter kväll.

Följande bilder får visa och berätta om den bredd och variation som skådespelare, musiker och ungdomsskådespelare bjöd vår publik på i uppsättningen signerad Karin Parrot Jonzon. Den 21 säsongen på Stadra Teater blev ett minne av sann teaterglädje.

Vår flicka i frack var skådespelaren och sångaren Sofia Berg-Böhm, en artist som rörde sinnet och vann publikens hjärtan.

Föreställningen inleddes med Karl Gerhards kuplett Jazzgossen. I slutet medverkade hela ensemblen och då lockades även publiken med till allsång. Från vänster Sofia Berg-Böhm, Eva Haldert, Lovisa Carlsson, Anton Hellberg, Magnus Wetterholm, Neryse Klaassen, Måns Hammarström, Rune Jakobsson och Bodil Granlid.

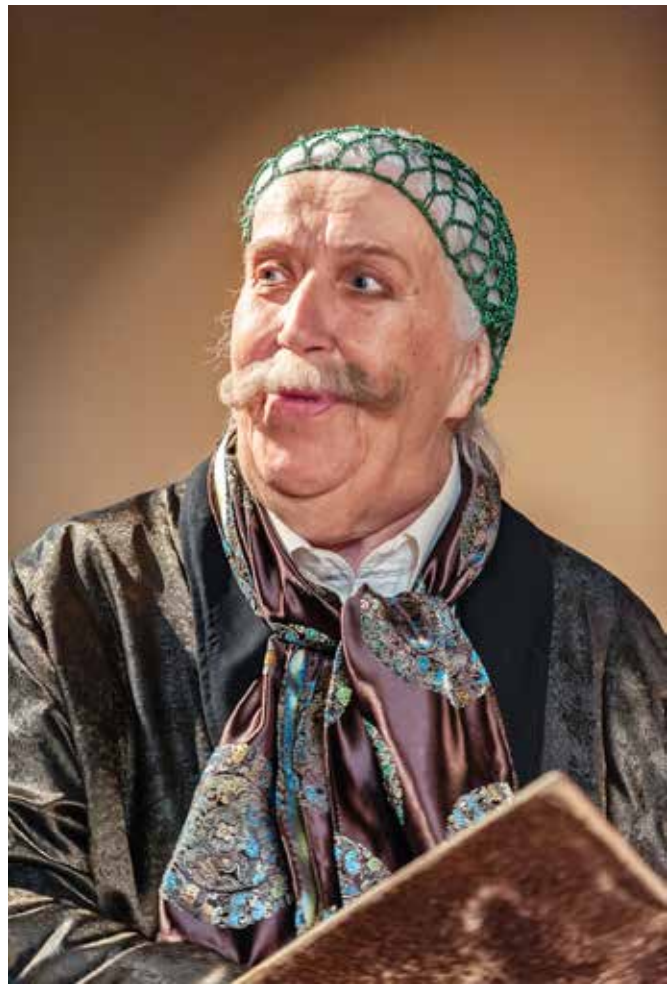
Sofia Berg-Böhm och Magnus Wetterholm som de två syskonen Katja och Curry Kock i en scen i pjäsens början.

Ovan Rune Jakobsson som Ludwig von Bathwyl i pjäsens början. Nedan till vänster Bodil Granlid som Eva Björk tillsammans med Katja Kock i sång- och dansnumret Fly me to the moon. Till höger Eva Haldert som barnen Kocks pappa, en distra uppfinnare anställd på Statens Järnvägar.

Ovan just anlända till studentbalen möts rektorn i Magnus Wetterholms gestalt och Eva Haldert som änkedomprostina Hyltenius. Förutom Katja Kock syns ungdomsskådespelarna Neryse Klaassen och Lovisa Carlson. Bilden nedan från sång och dansnumret *Vad har du i fickan Jan*.

Ovan Katja och Ludwig i uppbrottets stund, på väg till fideikommisset Larsbo. Nedan till vänster änkedomprostinnan och till höger Curry, bedrövad när nöjet av att gå på studentbalen flugit sin kos.

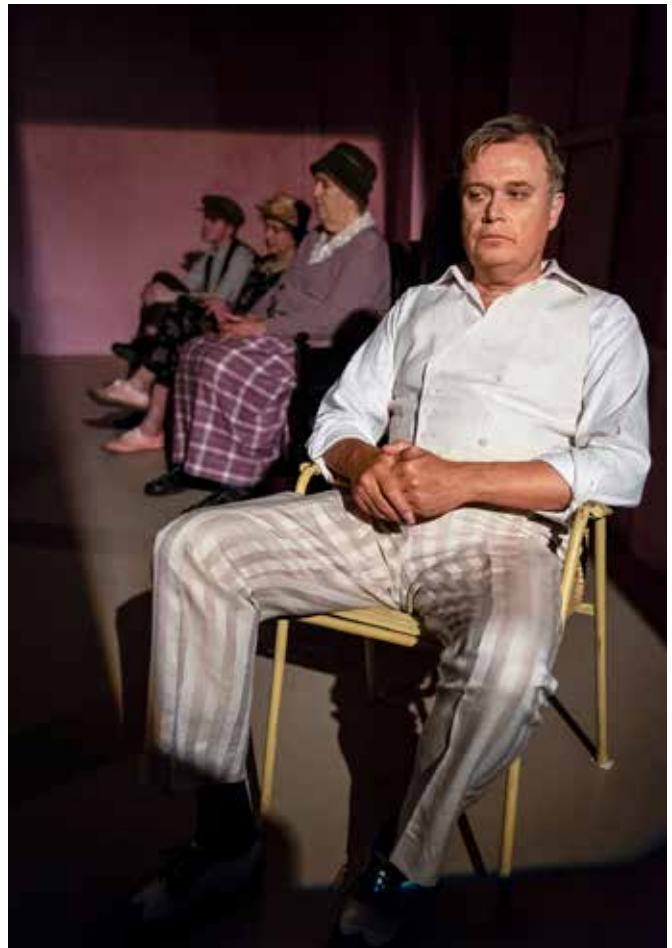
Ovan sång- och dansnumret *On the sunny side of the road* där Ludwig åter lyckats få vännen på gott humör. På bilden nedan ses Magnus Wetterholm som Karolina, läkare, magspecialist och släkting till Ludwig då Katja blir presenterad på Larsbo.

Damerna på Larsbo, alla släktingar till Ludvig, gjorde entré i akt två. På den övre bilden Bodil Granlid som Brita, Eva Haldert som Lotten och Magnus Wetterholm som Karolina. Nedan till vänster Lovisa Carlson som Betty. I och med att vi hade två lag med ungdomar så delades rollen. Under den andra perioden spelade Neryse Klaassen Bettys roll. Till höger Ludvig von Bathwyl.

Ungdomsskådespelarna på Stadra Teater fick i år ett antal utmanande uppgifter, bland annat sångnumret *Stand by me*. Scenen hade föregåtts av att Ludwig kallat på sogubbarna för att skydda Katja. På bilden Anton Hellberg, Neryse Klaassen, Måns Hammarström och Lovisa Carlson (skymd). Bakom dem Sofia Berg-Böhm. I det andra laget medverkade Anton Hellberg, Neryse Klaassen, Filipa Persson och Hilda Svenbro.

På bilden nedan Johan Graden vid vår flygel. Musiken bidrog starkt till en rik helhetsupplevelse av föreställningen. I sitt solonummer fick Johan utveckla sitt musicerande med ett fritt valt stycke. Ofta valde han *Våren* av Grieg som fick övergå till fri improvisation med inslag av jazz. Vid de tillfällen då Johan inte kunde medverkade Max Agnas som pianist.

De båda Larsbodamerna Brita och Karolina i sångnumret *When I'm sixtyfour*. Bilden nedan visar Katja och Ludwig i en uppgörelse på Larsbo.

En bild från slutscenen med Sofia Berg-Böhm som Katja Kock när hon sjunger Cole Porters kända sång The way you look tonight.

Bodil Granlid.

I en sann kamplusta gjorde änkedomprostinnan Hylteninus entré i rullstol i slutet av pjäsen

Karolina i svampskogen. I scenen sjöngs Jag tror på sommaren, en slagdänga som varje föreställning lockade publiken till allsång.

Ludwig, nyss avkastad från vildhästen Belsebub, blir tröstad och omhändertagen av Lotten.

Ludwig och Katja har efter ett långt liv med återkommande frågor kring kärleken äntligen sagt ja till varandra. En uppsättning med lyckligt slut.

Slutscenen av Flickan i frack.

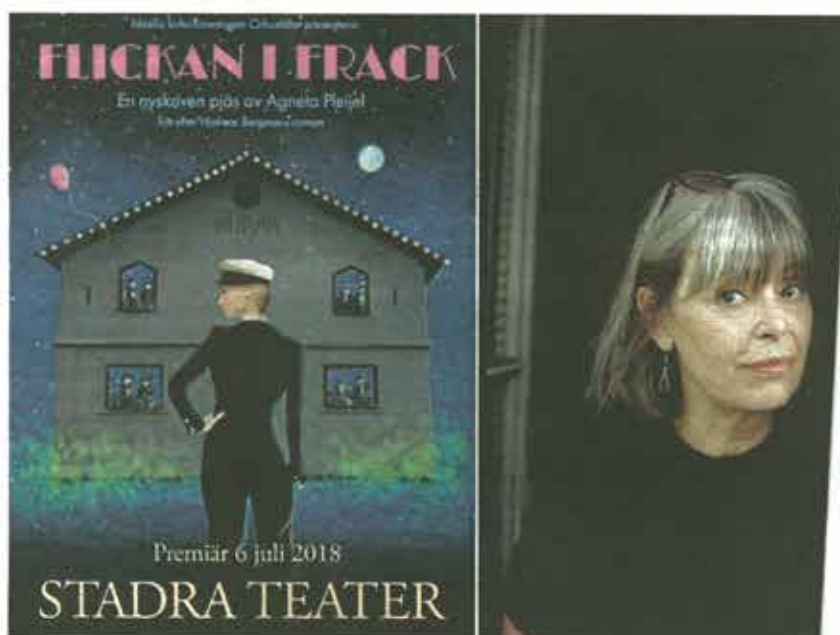

Plejel tolkar Hjalmar Bergman för Stadra

Författaren Agneta Pleijel är i år högaktuell efter sin kritikerrosade roman "Doften av en man", men för Stadra teater har hon varit en framgångsrik manusförfattare sedan flera år tillbaka. Nu skriver Pleijel en pjäs baserad på en roman av Hjalmar Bergman för Stadra sommarscen 2018.

ÖREBRO LÄN Agneta Pleijel tar sig an "Flickan i frack" av Hjalmar Bergman och gör en fri dramatisering av till Stadra teater med premiär den 6 juli 2018.

– Att vi på Stadra lyckas förena Bergman och Pleijel känns nytt och spännande. Under alla tjugo åren på vår Stadrascen, har vi lyft fram många, många olika svenska författarskap. Det är nu spännande att tänka på Hjalmar Bergman, som så ofta lät sin konstnärliga själ ikläda sig kvinnliga gestalter, när han här får möta en modern författare som Pleijel med ett författarskap

Agneta Pleijel, författare, har vid två tillfällen tidigare skrivit för Stadra teater, till sommaren återkommer hon till Nora med en tolkning av Hjalmar Bergmans miniroman om Katja Kock.

FOTO: STADRA TEATER PRESSBILD

skap i myllan av vad det är att vara kvinna idag. Vi tror att Pleijel på ett väldigt kärleksfullt sätt kommer att beskriva denna historia. Och att det blir på hennes alldeles egna fria sätt, säger Magnus Wetterholm,

konstnärlige ledare, i ett pressmeddelande.

"Flickan i frack" kom ut 1925 och handlar om Wadköpingsbon Katja Kock som skapar en skandal när hon kommer till sin studentbal

klädd som en man i broderns frack.

– Flickan i frack, Hjalmar Bergmans muntra miniroman från 20-talet, är en underbar utgångspunkt för en revy pjäs. På 20-talet slog ett nytt kvinnoideal ige-

nom: La Garçonne, den oförvägna pojkflickan. Sen följde feminismens framstötter för demokrati, Eros och jämlikhet. Med bakslag förstås, krig och totalitarism, fram till dagens duktiga flickor som bränns ut

Flickan som drar på sin brors frack i Örebro vet kanske inte vad hon satte igång.
Agneta Pleijel

av kraven på sig själva. Flickan som drar på sin brors frack i Örebro vet kanske inte vad hon satte igång, men det var en hel del. Hur blev hon så tuff och varför fick hon gråta så mycket? Musik och dans och försvar för det bästa i människan, som är kärleken, säger Agneta Pleijel om uppdraget i pressmeddelandet.

Tidigare har hon skrivit två pjäser för Stadra teater, "Hör musiken söker efter orden" om Hjalmar Gullberg 2012 och "Efter mitt eget huvud" om Agneta Horn 2014.

Biljetterna släpps på Teaterfoajén i Nora och på webben från den 9 december. Spelperioden är 6 juli till 5 augusti 2018.

Sofia Gustafsson

NA

175
+9000
NÅGOT
NYTT

NA Söndag 6 maj 2018

Pleijel om kvinnorna

Hjalmar Bergman följde med sin tid och var en utomordentlig kvinno-skildrare. Det säger Agneta Pleijel, som skrivit manus fritt efter hans 20-talsroman "Flickan i frack" för Stadra sommarscen.

ÖREBRO LÄN "Flickan i frack" är historien om Katja Kock som ska ta studenten, och klär sig i frack som ett slags uppror mot inskränktheten i småstaden Wadköping. I sommar spelas den på Stadra sommarscen, och det blir den fjärde pjäsen med manus av Agneta Pleijel. Som en uppladdning inför teatersäsongen har det ordnats temakvällar på Nora bibliotek, och när Agneta Pleijel skulle prata om Hjalmar Bergmans kvinnliga gestalter var intresset så stort att evenemanget blev helt utsålt.

- Det som gör Hjalmar Bergman till en så bra kvinno-skildrare är att han skildrar kvinnorna inifrån, han känner till deras värld, säger Agneta Pleijel.

Agneta Pleijel ser att många av Hjalmar Bergmans kvinnliga romanfigurer har starka personligheter - absolut inte enbart sympatiska, men ändå möjliga att identifiera sig med. Hon tillägger att Hjalmar Bergman även förstår människors värld inifrån - och snarare kan beskrivas som en god människoskildrare, punkt. Men varför tog Hjalmar Bergman så ofta ett kvinnligt alter ego i sina romaner? Kunde han lättare identifiera sig med kvinnor eller spelade hans homosexuella läggning in? Att kunna beskriva kärleken till en man

Einar Axelsson och Magda Holm i "Flickan i frack" som regisserades av Karin Swanström redan 1926 - året efter den gavs ut.

blir förstås enklare via en kvinnlig romanperson.

- Men det går också att tänka att precis som Hjalmar Bergmans läggning var förbjuden på den tiden, så har ju kvinnor generellt inte tillåtits uttrycka sexualitet över huvud taget, säger Agneta Pleijel, som inspirerats av Bergman-kännaren Kerstin Dahlbäck i dessa tankar.

I "Flickan i frack" huserar också ett frigjort och högtidat kvinnokollektiv på godset Larsbo, "det vilda gänget av lärda kvinnor", med drag av Fogelstadsgruppen.

- Hjalmar Bergman var verkligen med sin tid, och en mycket observant författare, säger Agneta Pleijel.

Av alla Hjalmar Bergmans romaner så hade Agneta Pleijel faktiskt inte läst just "Flickan i frack" innan frågan om att skriva manus togs

upp av Stadra teaters konstnärlige ledare Magnus Wetterholm.

- Konstigt nog, för det är en liten rolig, sprudlande roman. En frisk historia, med lite kvinnoemancipation där en flicka ändå ska ta studenten, säger Agneta Pleijel.

Idén att sätta upp den fick Magnus Wetterholm efter att ha sett stumfilmen från 1926 med samma namn. En film som i sin tur får Agneta Pleijel att reflektera över 1920-talets moderna tidsanda.

- Tänk, när en roman från 1925 filmatiseras året efter, så görs det av en kvinnlig regissör: Karin Swanström, som också spelar änkeprostin i filmen.

Agneta Pleijel säger att hon varit noga med texten, handlingar och personer - men hennes manus presenteras ändå som "mycket fritt" ef-

ter Hjalmar Bergmans roman.

- Jag vill även rikta ljuset framåt, mot samtiden och de frågor som är aktuella i dag.

Inspierad av tiden har hon också vävt in en hel del musik, både av Karl Gerhard och ur The American Songbook.

- Det är inte en musikal, men musiken ska interfolieras med handlingen och bygga på psykologin och berättandet. Och publiken kan också få sjunga med lite om de vill.

Hjalmar Bergman skrev många komplicerade och tragiska romaner. Med succén Marquellens i Wadköping försökte han skriva något lättare för att tillfredsställa sin förläggare.

- Jag skulle vilja göra samma sak med manus till "Flickan i frack": Alltså kanske inte världens djupaste pjäs, men ändå något som

ger både eftertanke och roar, säger Agneta Pleijel.

Ur romanen:

Hon avbröt: Jag är inte något kärt sött barn. Jag är en människa som man ser över axeln.

Men vad som retar mig, det är Currys frack! Om jag hade varit pojke, så skulle jag ha fått en frack.

Vad skulle du säga om jag gjorde något oanständigt?

Jag menar någonting som skulle komma de där uvarna och ugglorna att spärra upp sina ögon och vursna alla sina fördomar och färdigheter.

Text
Carina Tenor
031 92 31
carina.tenor@stadra.se

"Författarna och staden" kom ut 2014. Under rubriken "Tre matriarkar - vad säger de oss i dag?" tar Astrid Lindén och Clas Thor upp några av Hjalmar Bergmans kvinnoporträtt.

Mäktiga matriarkar - med

ÖREBRO En sinnlighet rikad mot unga, åtråvärda män som inte får levas ut. Det är en gemensam nämnare som Astrid Lindén och Clas Thor ser i porträtten av tre starka och mäktiga kvinnor i Hjalmar Bergmans romaner.

I den omfattande boken "Författarna och staden" (2014) får matriarkerna i *Chefen fru Ingeborg*, *Farmor och vår herre* och *Mor i Sutre* ett helt eget avsnitt i kapit-

let om Hjalmar Bergman. Allt tre porträtter kvinnor som har makt och pengar, men också en sinnlighet som inte får levas ut. "Kanske var det också ett sätt att skildra den som är en ung man, utan att komma för nära den förbjudna homosexualiteten".

Reflektionen är också att den mäktiga kvinnans roll är mer komplicerad jämfört med den mäktige mannens, med utrymme för fler nyanser i personskildringen.

Flickan i frack handlar inte lika mycket om förbjuden kärlek, men om makt, ja till och med könsmaktsordning. I en artikel i UNT lyfter litteraturvetaren Carina Burman fram romanens pojkflicka som ett porträtt av den nya kvinnan, och hur den tar upp aktuella ämnen som kvinnans ställning och rätt till utbildning och förtrycket under fördomar: "Efter första världskrigets blodspjällan föredrog tjugotalet samtids och framtid framför det förfutna.

Aldrig mer ville man ha krig. Till det nya hörde också kvinnans framsteg på alla fronter. Svenskorna fick rösträtt 1921, men förändringen märktes även i vardag och mode. Bort med korsetter, långa kjolar och kvarnhjulshattar!" Carina Burman ser också en queer aspekt i romanscenen där vad som skenbart är två unga gossar i studentmössa som somnat i varandras armar i droskan efter balen. Den ens är dock Katja Kock i sin brors frack.

20-21 | Kultur
 "Flickan i frack"
 Pleijels fjärde
 pjäs på Stadra

Kultur | 21

i Bergmans romaner

Det var fullsatt på Nora bibliotek när Agneta Pleijel berättade om Hjalmar Bergmans kvinnliga gestalter och sin egen ingång till romanen "Flickan i frack", där Katja Kock ska ta studenten. FOTO: CARINA TENOR

en sinnlighet som inte får levas ut

Katja lever med sin far och sin brott Curry, och båda syskonen ska ta studenten. När Katja inte får pengar till en studentkänning lånar hon i stället broderns frack. Klädsele chockar invånarna i lilla Wadköping som talar om sederernas förfall, men på sin sida har Katja den förälskade Ludwíg von Battwyld och en gammal läroverksrektor. Boken har filmatiserats två gånger, först som stumfilm av Karin Swanström och sedan av Arne Mattsson 1956.

■ **Ingeborg Baltzar (Chefen fru Ingeborg, 1924)**

Mona Malm som Chefen fru Ingeborg, och styr över familjens modehus Baltzar, men inser att hon mot sitt vilja börjar förälska sig i sin blivande svårson - en förbjuden känsla är väckt och chefen fru Ingeborg börjar alltmer förlora grepp

pet ändå fram till tragedin i Sommarro. På SVT:s Öppet arkiv finns en mini-serie från 1993 där Mona Malm spelar huvudrollen. ■ **Agnes Borck (Farmor och vår herre, 1921)** Varje kväll har Farmor en familjär pratstund med sin gud på sängkanten. Agnes Borck har gått från ung piga till godsägare, men vassa ord och hårda nyppor har gjort att barnen klippt banden. På sin 78-årsdag har hon tänkt att vinna tillbaka

dem genom att sälja gården och dela ut arvet. Särskilt ser hon fram emot att barnbarnet och slavern Nathan ska komma hem från Amerika och få sin del av arvet - men vad händer när han visar sig vara ekonomiskt oberoende? "Farmor och Vår herre"

Marika Lagercrantz som Farmor i en ny filmatisering. ■ **"Farmor och Vår herre"** med Marika Lagercrantz som Farmor i en ny dramatisering av Pontus Plænge. Föreställningen ges i Linköping fram till den 2 juni. ■ **Boel Svensdotter (Mor i Sotre, 1917)** Utspejar sig under ett

har regisserats som radioteater av Ingmar Bergman. Den filmatiserades 1983 med Stellan Skarsgård som Nathan och Karin Kavli som Farmor. ■ **"Farmor och Vår herre"** med Marika Lagercrantz som Farmor i en ny dramatisering av Pontus Plænge. Föreställningen ges i Linköping fram till den 2 juni. ■ **Boel Svensdotter (Mor i Sotre, 1917)** Utspejar sig under ett

dygn i 1800-talets Bergslagen, men med många tillbakablickar. Boel Svensdotter är änka efter gästgivaren i Sotre, men har aldrig kunnat glömma sin ungdomskärlek som lämnade henne för att gå till sjöss. De starka känslorna överförs till yngsta sonen, som inte alls är lika gästgivaren. När han planerar att gifta sig skakas hennes värld om - men det blir genom andra personer på gästgiveriet som tragedin fullbordas. **Carina Tenor**

18 | Kultur
Pjäsa full av Bergmans vemod

NA Torsdag 5 juli 2018

Dags för flickan att

När Katja Kock tar på sig brorsans frack och går på studentbalen blir det stor skandal i lilla Wadköping. Nu har Stadra teater tagit sig an denna klassiker av Hjalmar Bergman – med en längre tidslinje och kryddad med amerikanska evergreens.

STADRA Återigen är det Agneta Pjelej som skrivit ett originalmanus för Stadra teater.

– Det märks på texten att Agneta har lekt mycket och haft roligt själv. Samtidigt finns stråk av Hjalmar Bergmans vemod och längtan efter ungdomen, och av kvinnokampen. Det är en kanonpjäs helt enkelt, säger regissören Karin Parrot Jonzon. Hon minns romanen "Flicka i frack" från skolan, och upplevde den som häftig.

– För jag tyckte det var häftigt det hon gjorde, klädde sig i frack och gick på studentbal, säger Karin Parrot Jonzon.

Katja själv spelar av Sofia Berg Böhm. Hennes dubbla kompetens som sångerska och skådespelerska kommer väl till pass i en föreställning full av musikaliska örthängen av både Cole Porter och Gershwin.

– Men sängen är mer en förhöjning av ett uttryck för kärlek eller glädje eller så, även om det ibland är Katja som sjunger, förklarar Sofia Berg Böhm.

I Stadras ensemble ingår också ett gäng rutinerade ungdomar, och de står för två egna nummer. Att Agneta Pjelej så bestämt och tydligt ville föra in mycket musik i föreställningen överraskade Stadra teaters Magnus Wetterholm.

– Jag blev jätteförvånad, men det är väldigt roligt. Agneta sa direkt att hon ville skriva något rappt, roligt och med mycket musik. Sen är det också roligt att hon ser Bergmans inspiration från Amerika.

Manuset "mycket fritt baserat på Hjalmar Bergman" spänner också över en längre tidsperiod jämfört med romanen. Det innebär att publiken får träffa Katja Kock, hennes klädsnobbige bror Curry och den charmige odågan Ludwig von Bathwyll i flera olika åldrar. Medan Magnus Wetterholm får gotta sig i mask och kostym i bytet mellan sina tre olika roller, så kommer huvudpersonernas åldrar att framgå utan större åtbåvor.

– Det är ju teater, konstaterar Rune Jakobsson, som spelar Ludwig. **Vad tror du att teaterbesökarna kommer att få för upplevelse?**

– En rolig och lättsam pjäs med mycket musik som de kommer att känna igen och förhoppningsvis sjunga med i. Men så har vi också försökt att hitta botten och allvaret i historien och jag tror att vi hittat en hel del faktiskt, säger Rune Jakobsson.

Han tror också att besökarna kommer att tänka på #metoo, och reflektera i skällnader och likheter mellan hur det såg ut för nästan hundra år sedan och i dag.

Temat tas upp av Örebro läns museum, som har en liten utställning bredvid det nyinredda Bergmans konditori nere vid den kluckande Grecken, att besöka i pausen. Utställningen ger både en del information om kampen för kvinnors rösträtt och visar hur kvinnor gick klädda på den tiden. Tidens modestil är en annan charm som Magnus Wetterholm ser med att sätta upp just "Flickan i frack" från 1925, och som kostymören Agneta von Gegefeldt tagit fasta på.

– Tjugotalets stil och kläder är ju så härligt tjuvsiga. Det var ju en tid då allt bara skulle bli bättre, säger Magnus Wetterholm.

Text
Carina Tenor
09-512 31
carina.tenor@stadra.se

Flicka i frack
Stadra teater, mellan Nora och Grythyttan
Spelperiod 6 juli-5 augusti 2018

Karin Parrot Jonzon regisserar för första gången på Stadra. Bakom sig har hon flera år som teaterchef i Kalmar, och flera uppmärksammade uppsättningar, som exempelvis "Egenmäktigt förfarande på Uppsala Stadsteater."

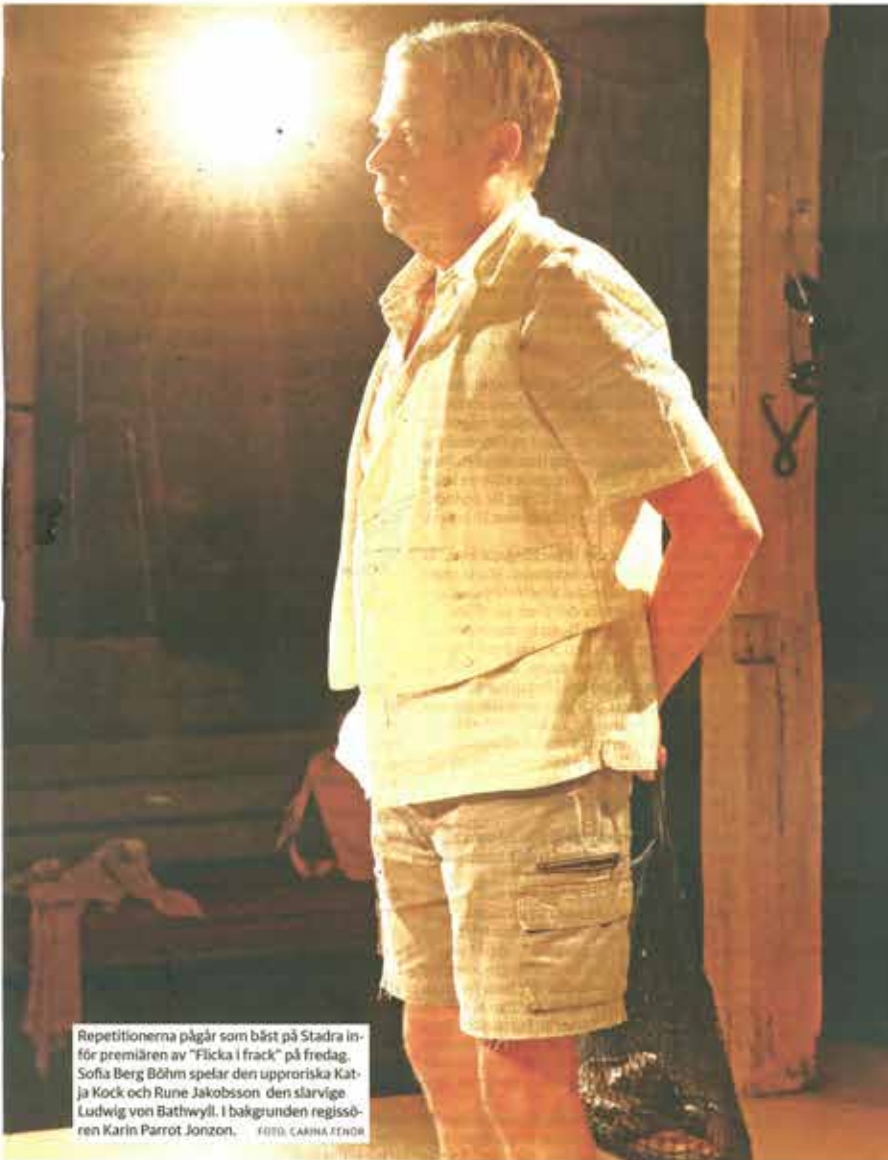

Ungdomarna är en självklar del av Stadra teater. Nu har de egna sångnummer, och senare i sommar, egen uppsättning: "Båverligans sommarkollo". Från vänster: Måns Hammarström, Anton Hellberg, Lovisa Carlsson, Nereyse Klassen och Hilda Svedbro Granbom.

NA Torsdag 5 juli 2018

klä sig i frack

TORS DAG 5 juli 2018 | Vecka 27 | Nr 186

Repetitionerna pågår som bäst på Stadra inför premiären av "Flicka i frack" på fredag. Sofia Berg Böhm spelar den upproriska Katja Kock och Rune Jakobsson den slarvige Ludwig von Bathwyll. I bakgrunden regissören Karin Parrot Jonzon. FOTO: CARINA FENOR

Magnus Wetterholm leder inte bara Stadra teater, han har inte mindre än tre roller på scenen: Curry Kock, rektoro och Karolina som leder kvinnokollektivet på Larsbo.

Bergmans namn kommer igen i fiket på Stadra som ligger i den gamla sjöboden., där utsikten mot Greckens vatten blir som en tavla.

2 Bergslagen

NA TORS DAG
9 augusti 2018

Biskop Mikael Mogren var en av de medverkande på Stadra Teater. Han berättade om sin vision om det gemensamma delandet i samhället.

FOTO: ANDERS ALMAREN

2 Nora Stadradeklarationen utropad

Upprop på teatern för mänskliga rättigheter

Härmed deklarerar Landet Stadra

Den 8 augusti kl 17.00, då en månad återstår inför valet i Landet Sverige tar Landet Stadra initiativet, att på Stadra Teater genomföra

Stadradeklarationen till stöd och vägledning för ett värdigt liv

I Landet Stadra vill vi ge människan möjlighet att få växa fritt. Här är var människa betydelsefull och här ger vi tankar fritt spelrum åt var och en. Då vi arbetar med kultur och skapande tror vi på kraften i ett kreativt tänkande. Samtidigt oroas vi av tidens många tecken som skapar sår, oro och förtvivlan hos så många. Vi önskar veta mer vad begreppet demokrati står för, i tider när möjligheten för demokrati som utgångspunkt för vårt samhälle inte längre är självklart.

Vi inbjuder några viktiga nutida röster och betydelsefulla aktörer att hålla egna anföranden samt tillsammans ge förhoppning och vision om vad det värdiga livet ska få innebära för alla i såväl Landet Sverige som Landet Stadra.

Vi samlar Guds talesman, Kungens talesman, Etikens förespråkare och Kulturens röst till en dag som får mynna ut i drömmen om det värdiga livet där människan sätts i fokus

Stadra,
den 27 September 1813

J. H. v. 1898 17

Författaren Agneta Pleijel på scen när Stadradeklarationen utropas.

Samling till försvar för allas lika värde

NORA Det handlar om inkludering, rösträtt, åsiktsfrihet och alla människors lika värde. Det handlar också om ansvar, mod och om att stå upp för att värna och försvara demokratin. Nu har Stadradeklarationen utropats.

Detta skedde på onsdagskvällen på Stadra Teater.

– För mig är ett öppet samhälle något som tillåter inkludering och som sätter varje människas växande i främsta rummet. I dag kan jag inte ta det demokratiska samhället för givet längre. Och min möjlighet att påverka, bland annat genom att rösta, tänker jag ta vara på.

Magnus Wetterholm, konstnärlig ledare på Stadra Teater, har precis inlett det som har namngetts Stadradeklarationen. Det är ett upprop till stöd och vägledning för demokrati och för ett värdigt liv.

Det är Magnus som har bjudit in ett antal röster från olika delar av samhället för att dessa under kvällen ska

Magnus Wetterholm berättar om varför han kallat till Stadradeklarationen.

hålla varsitt anförande om demokrati. Inför en publik.

På plats på scen är Maria Larsson, landshövding i Örebro län, författaren Agneta Pleijel, biskop Mikael Mogren för Västerås stift, Kerstin Brunnberg, journalist som även varit vd för SR och ordförande för Kulturrådet, måltidsprofessor Carl Jan Granqvist samt Agneta Blom (S), kommunpolitiker och lektor vid Örebro universitet.

– Demokrati är ett viktigt

limne och den kristna tron är en drivkraft i demokrati-bygget. Därför tycker jag det är viktigt att vara med i dag, säger biskop Mikael Mogren om sitt val att medverka i Stadradeklarationen.

I tur och ordning berättar de olika aktörerna från scenen om sin syn på demokratin och om reella hot mot demokratin.

– Almedalsveckan är en manifestation för demokrati och är en smältdegel för alla partier och människor. Därför blir jag blir illa berörd

”
Min möjlighet att påverka, bland annat genom att rösta, tänker jag ta vara på.

Magnus Wetterholm, konstnärlig ledare på Stadra Teater

när nazister tågar genom Visbys gator och skriker utan vilja till samtal och dialog när årets Almedalsveckan arrangerades, säger Maria Larsson från scenen.

– Nazister som vill göra skillnad på människor, som menar att alla människor inte har ett lika värde. Vi måste vara vakna och modiga och inte vara tysta, och vara beredda att försvara demokratin.

Kerstin Brunnberg varnar för hur långsamma skeenden i samhället kan ned-

montera en demokrati utan att vi ens märker det förrän det är för sent. Hur digitaliseringen, som om den används på rätt sätt främjar mänsklighet och utveckling, nyttjas av aktörer som vill profitera och utnyttja medmänniskor.

– Det finns människor som skriver saker i digitala medier som de aldrig skulle säga om de stod ansikte mot ansikte med en annan människa, säger Kerstin Brunnberg.

Samtidigt som hoten mot demokratin lyfts fram så lyfts även alla möjligheter i samma demokrati fram. Agneta Blom sammanfattar detta i det hon kallar demokratis sju punkter: mod, skyldighet, tolerans, tillit, ömsesidig respekt, tid och goda förlorare.

– Det är i diktaturer som förlorarna tar makten, säger hon.

Text & foto
Anders Almgren
09-554 84
anders.almgren@stadra.se

Bergslagen

2

Magnus Wetterholm med flera kallar nu till Stadradeklarationen den 8 augusti, drygt en månad före valet den 9 september. FOTO: FLIP ERLINDI/ARKIVBILD

Maria Larsson, landshövding medverkar vid Stadradeklarationen. FOTO: MALIN FLINKE

Agneta Pleijel, författaren medverkar vid Stadradeklarationen. FOTO: JONAS ERIKSSON

Mikael Mogren, biskop i Västerås stift, medverkar vid Stadradeklarationen. ARKIVBILD: ÅKE FAULSSON

Agneta Blom, politiker och statsvetare, medverkar vid Stadradeklarationen. FOTO: ROBBAN ANDERSSON

Kerstin Brunberg, journalist, medverkar vid Stadradeklarationen. FOTO: CLAUDIO BRESCIANITTE

Upprop i Stadra för demokratin

NORA En biskop ska vara med. Likaså ska en landshövding, en journalist, en författare och en konstnärlig ledare för en teater vara med. En månad före valet ska Stadradeklarationen utropas i Stadra i Nora kommun. En manifestation som ska främja demokrati och möjligheten till ett värdigt liv.

– Vi gör detta för att vi lever i en förråande tid. Hur ska vi leva tillsammans i samhället? Och begrepp som demokrati, kommer det ens att finnas kvar i framtiden? Därför deklarerar vi nu Stadradeklarationen, säger Magnus Wetterholm, konstnärlig ledare på Stadra teater.

– Men min röst räcker inte till, jag vill att fler nutida

Men min röst räcker inte till. Jag vill att fler nutida och betydelsefulla aktörer kommer med i detta.

Magnus Wetterholm, konstnärlig ledare på Stadra teater

och betydelsefulla aktörer kommer med i detta och därför har jag bjudit in fler människor till att medverka i denna manifestation för demokratin.

Den 8 augusti klockan 17 ska därför Stadradeklaratio-

nen till stöd och vägledning för ett värdigt liv deklarerar i Stadra. Medverkar då gör, förutom Magnus själv, även landshövding Maria Larsson, författaren Agneta Pleijel, biskop Mikael Mogren för Västerås stift, Kerstin Brunberg, journalist som även varit vd för SR och ordförande för Kulturrådet, samt Agneta Blom (S), kommunpolitiker och lektor vid Örebro universitet.

Det handlar om att värna om en fortsatt öppenhet i samhället, om att värna om demokratiska tankar och värderingar och om att främja en förståelse mellan oss människor.

– Stadradeklarationen till stöd och vägledning för ett värdigt liv ska bli ett möte mellan olika röster som vill formulera berättelser om ett

värdigt och respektfullt liv. Med människor som har något att säga i en tid av oro, där demokratin inte längre kan tas för självklar.

– Låt mig ge ett exempel på vad som berört mig mycket illa i vårt samhälle idag. Jag såg för en tid sedan på tv om demonstrationerna för de afghanska flyktingungdomarna. Och då intervjuades en dam som formligen spydde ut hat mot sina medmänniskor. Hon tappar allt och står och skriker. Det är inte ett värdigt sätt att agera i ett demokratiskt samhälle anser jag, säger Magnus.

Samtliga medverkande i Stadradeklarationen ges kanske tio minuter för att hålla ett verbalt anförande i ämnet. När alla medverkande har sagt sitt, kanske efter

ungefär en timme, avslutas manifestationen.

– Vi gör alla anföranden inför publik. Och självklart kan det bli så att spontana diskussioner följer efteråt. Vi hoppas ju förstås att det som sägs under denna timme också ska beröra åhörarna och få dem att tänka till.

Söndagen den 9 september hålls allmänna val i Sverige.

Text
Anders Aimgren
070 954 84
anders.aimgren@stadradekla.se

Fotnot: Att vara med som åhörare på manifestationen är kostnadsfritt. Dock krävs att du har en biljett. Denna bokar du hos Teaterfoajén via telefon eller e-post. Alla biljettuppgifter hittar du på stadrateater.se.

Stadradeklarationen till stöd och vägledning för ett värdigt liv hölls en månad före valet. Anföranden hölls av på övre bilden från vänster journalist Kerstin Brunberg, måltidsprofessor Carl Jan Granqvist, statsvetare och kommunfullmäktiges ordförande Agneta Blom, landshövding Maria Larsson. På nedre bilden Magnus Wetterholm, biskop Mikael Mogren, och författare Agneta Pleijel.

Vid mikrofonen biskopen i Västerås stift Mikael Mogren. Till höger författaren och dramatiker Agneta Pleijel.

I år gavs två föreställningar av *Sånger av Jacques Brel*. Denna teaterkonsert har i olika tappningar fått möta sin publik ända sedan ursprungsversionen i Malmö i ett tidigt 1980-tal. Magnus Wetterholm är den artist som gav den första Brelföreställningen i Sverige.

Magnus Wetterholm sjunger Brel. FOTO: PRESSBILD

En eldsjäl på Stadra

STADRA Eldsjälen och glädjespridaren Magnus Wetterholm, skådespelarna och musikerna på Stadra förgyller sommaren.

Senast i lördags gav Magnus allt när han sjöng Jacques Brel inför fullsatt hus. Väntar redan på vad som ska erbjudas nästa sommar.

Härliga sommarupplevelser i en underbar miljö. För mig och mina vänner kan det inte bli bättre.

Malvor Lidberg
Ordbitu

Magnus Wetterholm i föreställningen "Sånger av Jacques Brel". FOTO: STADRA TEATER

Säsongen avslutas med barnen och hjärtat i fokus

NORA Efter sommarens framgångar med lysande recensioner, extraföreställningar och slutsålt lägger Stadra teater nu Agneta Pleijels nyskrivna pjäs "Flickan i frack" – fritt efter Hjalmar Bergmans roman – på hyllan. Det innebär dock inte att aktiviteterna ute på Stadra stannar upp.

Nu tar i stället Stadra ungdomarna vid med sin nyskrivna familjeföreställning *Bäverligans sommarkollo*, en föreställning om solidaritet. Den tredje pjäsen som årets ungdomsstipendiat i Nora, Anton Hellberg, skrivit. Med föreställningar lördag och söndag denna helg

och söndagen nästa helg.

Nästa helg blir det också ett kärt återseende när Stadras konstnärliga ledare Magnus Wetterholm plockar tillbaka på repertoaren den föreställning som ligger honom själv varmast om hjärtat – "Sånger av Jacques Brel".

– Den här har vi gjort förut men jag vill spela den igen, Jacques Brels värld kan jag inte få nog av. Han har jag med mig hela vägen från scenskolan, Brel är mitt hjärtenummer, säger Magnus Wetterholm.

"Sånger av Jacques Brel" består av 15 noveller och spelas 17 och 18 augusti på Stadra teater.

Sofia Gustafsson

Anja Strautmanis, en musiker som idag bor i Uppsala, har spelat med i föreställningen sedan 2009. .

Musikern Jonas Abrahamsson är bördig från Göteborg men bor idag i Stockholm. Han har varit aktiv i olika festivaler och som soloartist. Observera även ukulelen på flygeln som blev ett ytterligare instrument i föreställningen.

Som ett fruset ögonblick under Fin konfekt, Les bonbons.

En artist, två musiker. Ett sätt att berätta om liv och längtan med hjälp av musik och texter.

Ångfartyget Per Brahe. Ångaren förläste natten till den 20 november 1918 i Vättern, då 24 människor omkom, däribland konstnären John Bauer.

FOTO: SVENSKT PRESSFOTO

Tragisk förlisning på Vättern återupplevs på Stadra teater

NORA Natten till den 20 november år 1918 förläste ångfartyget Per Brahe i sjön Vättern. Samtliga människor ombord omkom.

Med på båten fanns bland annat konstnären John Bauer.

Nu ska fartygshistorikern och författaren Claes-Göran Wetterholm berätta mer om denna tragiska händelse. Detta gör han på Stadra teater.

– Det här är den svåraste olyckan som har skett på Vättern med 24 människor som omkom. När det här skedde så blev det stor uppståndelse i Sverige. Och allt eftersom tiden har gått så har människor skrivit sånger och dikter om ångaren Per Brahe och skrönor kring fartyget har berättats, berättar Claes-Göran.

I morgon, fredag, klockan 19 på Stadra teater finns Claes-Göran samt tre musiker på plats på scenen.

– Vi ger en unik engångsföreställning om ångaren Per Brahe. Vi berättar om människor och händelser kring båten och framför några av de sånger som har skrivits kring denna tragiska händelse.

Per Brahe anses ha varit felastad vilket ska vara orsaken till förlisningen. År 1922 bärgades skeppet och det som skulle komma att kallas för "vrak-turnén"

Vi berättar om människor och händelser kring båten och framför några av de sånger som har skrivits kring denna tragiska händelse.

Claes-Göran Wetterholm

kom att starta. Båten Per Brahe kördes nu återigen för egen maskin runt på en uppvisningsturné vars syfte var att få in ytterligare medel för att täcka bärgningskostnaderna och för att finansiera planerade reparationer av fartyget. Efter flera namnbyten lades försöken att få ekonomi på driften av ångbåten dock ned i Sverige. Ångfartyget såldes till slut till Finland där den fortsatte att nyttjas i trafik i trettio år under namnet Åland 2.

Claes-Göran har skrivit en bok, Skruifångaren Per Brahe, i ämnet.

– Jag intervjuade även människor i slutet av 1980-talet som faktiskt hade varit ombord på båten, bland annat under vrakturnén.

Det finns även en koppling till Bergslagen i förlisningen av Per Brahe.

Claes-Göran Wetterholm.

FOTO: PRESSBILD STADRA SE

– Ombord på ångaren när den sjönk fanns en flicka vid namn Velis Allard. Hon skulle besöka sin bror Gustav Allard som hade en butik i Lindesberg, men dessvärre kom hon aldrig fram.

Det finns filmmaterial och många fotografier om Per Brahe och bland annat ska ett filmavsnitt visas i föreställningen "om ångaren Per Brahes sorgliga öde – John Bauers tragiska bortgång på Vätterns vilda vatten".

Text

Anders Almgren

09 54 84

anders.almgren@stadrateater.se

Fotnot: Biljetter kan du köpa på internet, stadrateater.se

Tillsammans med Claes-Göran Wetterholms berättelse om Ångaren Per Brahes öde fick publiken ta del av bilder och filmer. På bilden från vänster Peter Ulfveby på dragspel, Claes-Göran Wetterholm och Carina Andersson sång och recitativ.

Ångfartyget Per Brahes förlisning 1918 ledde till mytbildning och händelsen engagerade många svenskar. Under kvällen framfördes ett skillingtryck om händelsen. Stadra Teater har under många år berikats med berättelser av Wetterholm. Publiken har fått kryddade berättelser som blivit djupt berörande.

Bäverligans sommarkollo

Bäverligans sommarkollo blev våra Stadraungdomars egna produktion. Vi ville ge dem plats för eget skapande, ge dem utmaningar såväl som resurser. Anton Hellberg skrev ett manus för nio skådespelare, där handlingen utspelade sig på en sommarkoloni. Uppsättningen blev fylld av fina rollprestationer som gav utrymme för samspel, monologer, humor, sång och dans. Teman som hur man kan vara rättvis mot varandra, hur man kan överse med andras brister och hur vi kan vara vänner utan att tänka likadant var frågor som blev angelägna i pjäsen. En viktig aspekt i uppsättningen var att låta ungdomarna komma till tals och ge dem en röst. Richard Dores rekvisita blev en visuell upplevelse i många avseenden.

Lovisa Carlson som Rosa Nordin.

Bäverligans sommarkollo gavs tre gånger för en stor publik. Här en intensiv bild av Rosa Nordin som godistjuv, när hon i smyg tar av alla ungdomars gemensamma lördagsgodis.

Morgonträning på kolonin.

Föreställningen innehöll flera sångnummer. På bilden Måns Hammarström, Anton Hellberg, Neryse Klaassen, Sara Sandberg, Molly Voutari, Filippa Persson, Cornelia Wästborn och Tone Wästborn.

Uppbrott.

Maktkamp.

Spökhistoria vid lägerelden.

”En otvungen och charmig bagatell”

I lördags kväll spelades premiären av det tionde Stadra vinterscen, ”Herr Bergman, halka nu inte på isen”. En uppvärmning inför sommaren skriver NA:s recensent.

NORA Stadra herrgård i vinterskrud bjöd på marschallalé, bitande kyla, gnistrande snö, sprakande eldkorgar, åkarbrakor och värmande buljong. Om den drygt tjugohövdade publiken bara hade färdats till teaterpremiären i häst och släde med bjällror hade inramningen varit som hämtad ur sagorna. Men nu kom vi i bil.

Sommarens pjäs på Stadra 2018 blir Hjalmar Bergmans ”Flickan i frack”, med ny-skrivet manus av Agneta Pleijel, nyligen nominerad till både Nordiska rådets litteraturpris och Sveriges Radios romanpris.

Och denna helgs vinterscen kan bäst beskrivas som en uppvärmning (ironiskt nog) inför sommarsäsongen. Den drygt 90 minuter långa föreställningen, inklusive paus, var en löst sammansatt litterär salong, mycket informellt framförd av kvartetten på scenen – som till stora delar läste inantill ur sina inplastade manus.

Ur rykande munnar fick vi höra korta scener och smakprov ur Hjalmar Bergmans ”Markurells i Wadköping”, ”Swedenhielms”, ”Patrascket” och just ”Flickan i frack”. Lite som att närvara vid en teaterensembles första kollationering eller genomläsning av en pjäs, innan repetitionerna har börjat. En otvungen och ganska charmig bagatell.

Däremellan bjöds vi på nyskrivna dialoger och monologer, framförda vid borden på ett fiktivt kafé, löst baserat på ett som låg på Prästgatan i Nora i Magnus Wetterholms barndom. Samtliga texter kretsade kring olika kända personer med efternamnet Bergman.

Tre av sketcherna byggde på missförstånd och sammanblandningar av olika bergmanska storheter, som Ingrid d.ä., Ingrid d.y., Hjalmar, Eva, Ingmar och den mer lokala kändisen Ingemar (arkitekt och fotograf

i Järle) som för övrigt satt bredvid undertecknad i publiken på premiären i lördags.

Skådespelarna delade också med sig av personliga barndomsminnen och skrönor som alla hade koppling till olika kaféer. Publiken svarade med dova bandy-applåder.

Det är ett smått galet projekt att spela teater i ett ouppvämt uthus mitt i skogen i smällkalla vintern. Samtidigt var det just ensligheten, kylan, mörkret, eldarna och de dubbla långkalsongerna som gjorde detta till en upplevelse att minnas. En liten strapats att bära med sig. Men nu måste jag tina upp. Vi ses i sommar, Magnus!

Måns Ugglå

Det är ett smått galet projekt att spela teater i ett ouppvämt uthus mitt i skogen i smällkalla vintern.

Lasse Forss och Magnus Wetterholm på Stadra vinterscen.

FOTO: PRESSBILD

Tioårsjubileum för Stadra vinterscen.

FOTO: PRESSBILD

Teater

Stadra vinterscen, 24 februari:

”Herr Bergman, halka nu inte på isen”

Medverkande, manussammanställning och regi:

Magnus Wetterholm, Lasse Forss, Eva Halderf och Katarina Widell.

I februari ges varje år det unika konceptet Stadra Vinterscen. Årets föreställningar utspelade sig på Bergmans konditori i Nora. Att vi använde oss av olika personer med efternamnet Bergman blev en uppskattade del av föreställningen. På bilden Eva Haldert och Magnus Wetterholm invid spegelväggen som fanns på Bergmans konditori.

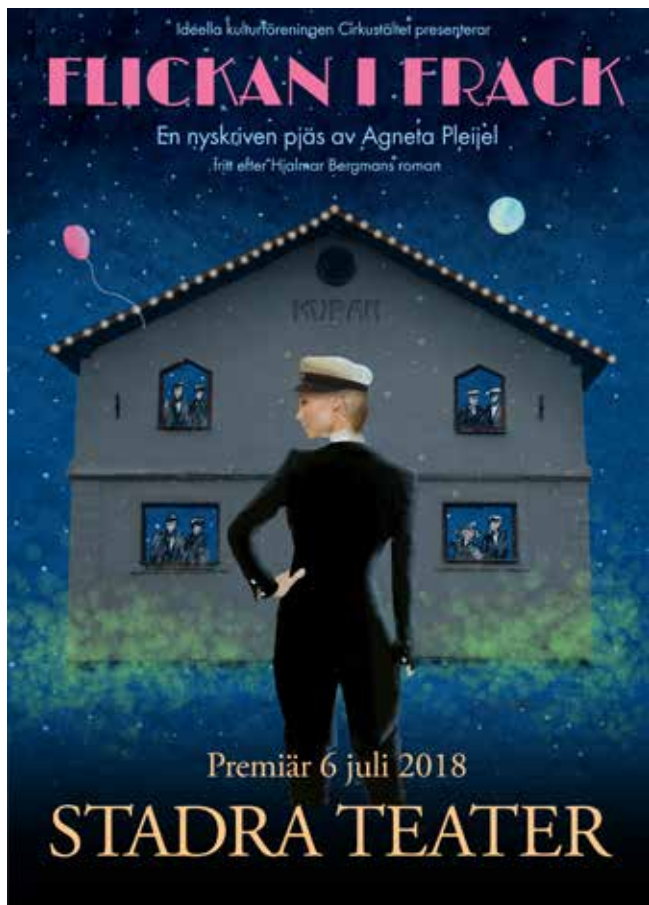

24/2 kl 19.00 & 25/2 kl 17.00

Medverkande

Magnus Wetterholm, Eva Haldert, Lasse Forss, Katarina Widell

Biljetter och info

Nortic.se

Teaterfoajén i Nora 0587-31 13 05

Pris 200 kr. Stadravän 150 kr. Ungdom 80 kr.

Varm buljong ingår i pausen. Ta på varma kläder!

www.stadrateater.se

Produktion: Ideella kulturföreningen Cirkustältet
Med stöd av ICA Supermarket Nora, Grythytte Qwarns knäckebröd och ABF

17 augusti kl 19.00 & 18 augusti kl 18.00

www.stadrateater.se

Biljetter: nortic.se Teaterfoajén 0587 311305 Nora Turistbyrå: 0587 811 20 Hällefors Turistbyrå: 0591 120 01

10 augusti kl 19.00

www.stadrateater.se

Biljetter: nortic.se Teaterfoajén 0587 311305 Nora Turistbyrå: 0587 811 20 Hällefors Turistbyrå: 0591 120 01

NYFIKEN PÅ
**HJALMAR
BERGMAN**

Tre föredrag inför sommaren på Stadra

Onsdag 4 april kl 18.30
Anders Linder
- om Hjalmar Bergman-kännaren Erik Hjalmar Linder och hans forskning.

Onsdag 11 april kl 18.30
Agneta Pleijel
- om Hjalmar Bergmans kvinnliga gestalter och sin ingång till romanen *Flickan i frack*.

Onsdag 18 april kl 18.30
Hjalmar Bergman Samfundet
- Arne Johnson, Sten Wistrand & Pär Bäckman om Hjalmar Bergman i Bergslagen.

Plats: Nora bibliotek

Biljetter: pris 100 kr, 80 kr Stadravän, 50 kr ungdom (upp till 19 år).
Biljettbokning: www.nortic.se, Teaterfoajén 0587-311305 eller info@stadrateater.se

Arr: Stadra teater i samarbete med Nora bibliotek och ABF

www.bergslagsbibblan.se

**BÄVERLIGANS
SOMMARKOLLO**

AV ANTON HELLBERG

LOVISA CARLSON
MÅNS HAMMARSTRÖM
ANTON HELLBERG
NERVSE KLAASSEN
FILIPPA PERSSON
SARA SANDBERG
MOLLY VOUTARI
CORNELIA WÄSTBORN
TONE WÄSTBORN

EN FAMILJEFÖRESTÄLLNING FRÅN 4 ÅR
PREMIÄR 11 AUGUSTI kl 17.00
SAMT SPELAS 12 & 19 AUGUSTI kl 15.00

STADRA TEATER

Biljetter: nortic.se Teaterfoajén 0587 311305 Nora Turistbyrå: 0587 811 20 Hällefors Turistbyrå: 0591 120 01

Härmed deklarerar Landet Stadra

Den 8 augusti kl 17.00, då en månad återstår inför valet i Landet Sverige tar Landet Stadra initiativet, att på Stadra Teater genomföra

**Stadradeklarationen
till stöd och vägledning för ett värdigt liv**

I Landet Stadra vill vi ge människan möjlighet att få växa fritt. Här är var människa betydelsefull och här ger vi tankar fritt spelrum åt var och en. Då vi arbetar med kultur och skapande tror vi på kraften i ett kreativt tänkande. Samtidigt oroas vi av tidens många tecken som skapar sår, oro och förtvivlan hos så många. Vi önskar veta mer vad begreppet demokrati står för, i tider när möjligheten för demokrati som utgångspunkt för vårt samhälle inte längre är självklart.

Vi inbiterar några viktiga nutida röster och betydelsefulla aktörer att hålla egna anföranden samt tillsammans ge förhoppning och vision om vad det värdiga livet ska få innebära för alla i såväl Landet Sverige som Landet Stadra.

Vi samlar **Guds talesman, Kungens talesman, Etikens förespråkare** och **Kulturens röst** till en dag som får mynna ut i drömmen om det värdiga livet där människan sätts i fokus

Statistik

Stadra Teater 2018

	Spelplats	Kommun	Antal	Kvinnor	Barn/unga	Fria	Stadrvän
VINTERSCEN							
24-Feb	Stadra Teater	NORA	31	20	0	4	14
25-Feb	Stadra Teater	NORA	58	35	0	2	22
		SUMMA	89	55	0	6	36
NYFIKEN PÅ HJALMAR BERGMAN							
4-Apr	Nora Bibliotek	NORA	49	30	2	9	20
18-Apr	Nora Bibliotek	NORA	49	32	0	3	22
25-Apr	Nora Bibliotek	NORA	99	65	0	8	28
		SUMMA	197	127	2	20	70
FLICKAN I FRACK							
6-Jul	Stadra Teater	NORA	127	73	1	76	25
7-Jul	Stadra Teater	NORA	80	46	4	2	5
8-Jul	Stadra Teater	NORA	120	69	0	2	14
11-Jul	Stadra Teater	NORA	152	88	4	3	19
12-Jul	Stadra Teater	NORA	124	72	1	3	8
13-Jul	Stadra Teater	NORA	73	42	4	0	1
14-Jul	Stadra Teater	NORA	130	75	1	3	20
15-Jul	Stadra Teater	NORA	152	73	1	1	36
18-Jul	Stadra Teater	NORA	150	87	5	2	12
19-Jul	Stadra Teater	NORA	148	86	8	0	6
20-Jul	Stadra Teater	NORA	123	71	3	7	17
21-Jul	Stadra Teater	NORA	147	85	3	3	9
22-Jul	Stadra Teater	NORA	150	87	3	0	17
25-Jul	Stadra Teater	NORA	147	85	4	24	12
26-Jul	Stadra Teater	NORA	154	89	1	3	6
27-Jul	Stadra Teater	NORA	147	85	0	2	17
28-Jul	Stadra Teater	NORA	133	77	3	9	8
29-Jul	Stadra Teater	NORA	148	86	0	6	27
1-Aug	Stadra Teater	NORA	152	88	4	0	3
2-Aug	Stadra Teater	NORA	149	86	2	3	22
3-Aug	Stadra Teater	NORA	159	92	3	6	16
4-Aug	Stadra Teater	NORA	145	84	3	1	5
5-Aug	Stadra Teater	NORA	149	86	0	9	20
8-Aug	Stadra Teater	NORA	149	86	5	23	19
9-Aug	Stadra Teater	NORA	149	86	0	18	17
		SUMMA	3 457	1 984	63	206	361

	Spelplats	Kommun	Antal	Kvinnor	Barn/unga	Fria	Stadrvän
STADRADEKLARATIONEN							
8-Aug	Stadra Teater	NORA	91	53	0	0	0
CLAES-GÖRAN WETTERHOLM							
10-Aug	Stadra Teater	NORA	103	60	2	11	27
SÅNGER AV JACQUES BREL							
17-Aug	Stadra Teater	NORA	93	54	2	8	27
18-Aug	Stadra Teater	NORA	109	63	0	6	21
		SUMMA	202	117	2	14	48
BÄVERLIGANS SOMMARKOLLO							
11-Aug	Stadra Teater	NORA	86	47	34	6	8
12-Aug	Stadra Teater	NORA	46	25	19	3	4
19-Aug	Stadra Teater	NORA	134	73	58	8	5
		SUMMA	266	145	111	17	17
TOTALT 2018			4 405	2 541	180	274	559

Resultatrapport

Konto	2018-01-01– 2018-12-31	%
Rörelsens inkomster/intäkter		
Huvudintäkter		
3036 Teaterkafféet Paradiset 12%	186 525,01	5,60
3037 Övr.försäljning 6%	4 395,28	0,13
3040 försäljning Program	17 593,42	0,53
3041 försäljning kioskerna	2 283,00	0,07
3042 Övrig Förs 25%	551,20	0,02
3043 FLICKAN I FRACK	990 392,10	29,74
3045 Biljettf.Programkvällar	77 518,87	2,33
3046 Biljettför.Vinterscenen	13 443,41	0,40
3047 Nyfiken på	14 547,17	0,44
3115 Region Örebro Län	828 665,00	24,89
3116 Bidrag diverse	168 000,00	5,05
3117 Bidrag 25% moms	125 000,00	3,75
3213 Adolf Lindgrens Stiftelse	40 000,00	1,20
3219 Svenska Akademien	75 000,00	2,25
3221 Sparbanksstiftelsen Bergslagen	240 500,00	7,22
3224 Stadra Sommarscens Vänner	34 670,00	1,04
3230 BARBRO OSHER	61 446,00	1,85
Summa Huvudintäkter	2 880 530,46	86,51
3710 Kommunala Bidrag	160 000,00	4,81
3740 Avrundningskonto	-4,80	0,00
3990 erhållna Lönebidrag	287 469,00	8,63
3995 kommission kulturkiosk	1 615,00	0,05
Summa Inkomster/intäkter	3 329 609,66	100,00
Rörelsens kostnader		
Ordinarie kostnader		
Inköp av varor och material		
4010 ink.böcker till försäljning	-2 531,16	-0,08
4013 Cafét	-59 656,96	-1,79
Summa Inköp av varor och mtrl.	-62 188,12	-1,87
Summa Ordinarie kostnader	-62 188,12	-1,87
Övriga externa rörelsekostn.		
5010 Lokalhyra	-55 600,00	-1,67
5020 El foajen	-2 133,54	-0,06
5060 Städning/Renhållning	-13 847,31	-0,42
5070 reparationer	-4 087,25	-0,12
5071 Renovering Foajén	-60 000,00	-1,80
5080 Dynor teater	-64 818,50	-1,95
5410 Förbrukningsinventarier	0,00	0,00
5460 Förbrukningsmaterial	-18 542,64	-0,56
5800 Resekostnader,hotell mm	-24 315,09	-0,73
5910 Annonsering	-113 281,68	-3,40
5930 Reklamtrycksaker	-4 355,25	-0,13
5940 Utställning	-328,00	-0,01
6073 Repr.ej avdragsgill	-8 179,40	-0,25

Konto	2018-01-01– 2018-12-31	%
6110 Kontorsmaterial	- 16 805,99	-0,50
6112 Kassaregister	- 3 794,50	-0,11
6115 Hyra/kostnader BABS	- 11 599,07	-0,35
6150 Trycksaker/Affisch	-35 742,20	-1,07
6160 Tryck redovisning	-30 000,00	-0,90
6200 Telefon o Porto	-13 699,65	-0,41
6221 Kostym	-19 620,32	-0,59
6222 Mask	-93,72	0,00
6223 Scenografi	-36 522,24	-1,10
6227 Teknik.Ljud	-3 742,40	-0,11
6230 Hemsida	-600,00	-0,02
6310 Företagsförsäkring	-2 682,00	-0,08
6520 Grant Thornton Revision	-8 415,25	-0,25
6530 Redovisningstjänster	-56 500,00	-1,70
6540 Biljettprovision/administratio	-23 891,92	-0,72
6570 Bankkostnader	-2 883,84	-0,09
6960 Tillstånd	-6 895,00	-0,21
6970 Tidningar	-428,01	-0,01
6980 Föreningsavgifter	-846,00	-0,03
6990 STIM	-8 829,00	-0,27
Summa Övriga rörelsekostnader	-523 978,73	-19,61
Kostnader personal avskriv mm		
7010 Löner	-1 226 175,00	-36,83
7011 Arvoden, Gager	-142 548,73	-4,28
7012 Arvode Magnus W.	-257 583,00	-7,74
7013 Regissör	-120 000,00	-3,60
7017 Agneta Pleijel	-77 000,00	-2,31
7018 Ylva Eggerhorn manus	-72 000,00	-2,16
7331 Bilersättning Skattefri	-37 768,00	-1,13
7510 Sociala Avgifter	-347 449,00	-10,44
7580 FORA	-48 342,00	-1,45
7581 Olycksfall Magnus	-467,00	-0,01
7690 övriga personalkostnader	-3 219,57	-0,10
Personalkostnader, avskriv mm	-2 332 552,30	-70,05
Rörelsens kostnader	-3 047 820,19	-91,54
Rörelseresultat	281 789,47	8,46
Res.efter finansiella poster	281 789,47	8,46
Beräknat Resultat	281 789,47	8,46

Kortfattad ekonomisk kommentar

Intäkter

Årets resultat är ett överskott om 281.000:- något vi ser med tillfredsställelse efter underskott föregående år. I procent var våra egna intjänade medel 39.26% av total intäkt (föregående år 32.5%). På ansökta medel om 1.920.000:- blev 1.664.000:- beviljade. Vår rörelsevinst 2018 skall ses mot en bakgrund att vi under ett flertal år har haft stora svårigheter att få vår ekonomi att gå ihop. Föregående års underskott var 212.470:- och året dessförinnan 146.670:- vilket tillsammans gör ett minusresultat om 359.140:- Förlusterna har vi efter årets säsong lyckats eliminera, något vi arbetat hårt för. Att vi under den gångna säsongen uppnådde ett positivt resultat var därför av stor vikt, vilket ger oss en positiv kraft att arbeta vidare nästa säsong 2019. Vår egenfinansieringsgrad skall ses som betydande och hög i jämförelse med andras teaterverksamheter.

Kostnader

Som framgår av resultatrapporten är lönekostnaderna den tyngsta delen av våra utgifter. Lönekostnaderna ligger nu på 2,3 miljoner. För två personer hade vi stöd från arbetsförmedlingen när det gällde skötsel av den externa miljön.

Slutsatser

Vår verksamhet är förenad med risktagande och ekonomi-frågor vilket upptar mycket av vår tid. Vi vill hävda att det konstnärliga skapandet frigörs samt mår bättre av att inte tyngas av alltför stor ekonomisk utsatthet.

Produktionen *Flickan i frack* hade en publikbeläggning på i snitt 138 personer under 25 föreställningar. Detta kan jämföras med *Arabia Felix*, föregående års

produktion med en publiktillströmning på 68,3 personer mot budgeterade 90 betalande per föreställning. Föregående års mål att vi till säsongen 2018 skulle öka publikantalet kunde vi uppnå.

Teaterns ekonomi lever alltid på en skör tråd då vi ej har några marginaler att tillgå. Vi konstaterar att vi fortfarande är kraftigt underfinansierade och att flera yrkeskategorier lönemässigt ligger i underkant.

Mervärden

Det är svårt att mäta vissa immateriella värden, exempelvis den sociala skolning som våra barn och ungdomar tillägnar sig genom att vara aktörer i föreställningarna.

För publiken skapar kultur berikande upplevelser och har möjlighet att ge associativa tankar. Vi definierar även Stadra Teater som en demokratisk arena.

Vi framhåller att vi skapar arbetstillfällen men även en bättre ekonomi för exempelvis hotell- och restaurangnäringen i regionen. Genom medial uppmärksamhet av Stadra Teater, bland annat på nationell nivå, tillförs regionen ett goodwillkapital som ej är mätbart. Att verksamheten kostar ska bland annat ställas i relation till ovan. Sammanfattningsvis är ett kulturutbud en viktig beståndsdel i det demokratiska samhället.

Förhoppning

Vi har en förhoppning om att även framgent få ert förtroende och stöd för att kunna arbeta vidare med den kulturella ö som Stadra Teater etablerat sig som i Bergslagen.

Magnus Wetterholm
info@stadrateater.se eller 070-538 19 95

Med stöd av

SVENSKA
AKADEMIEN

KULTURRÅDET

CLARION COLLECTION
BORGEN
BY NORDIC CHOICE

NA

DANFÖ

ÖREBRO LÄNSTEATER

STIFTELSEN
LÄNGMANSKA
KULTURFONDEN
GRUNDAD 1859

Nora Grus

STADRAS
VÄNNER

Stiftelsen Kronprinsessan Margaretas Minnesfond

CLAES-GÖRAN
WETTERHOLM

SVEN-AXELS FASTIGHETER

K

LENA
KÄLLSTRÖM

GUNILLA NILSSON & OVE PETERSSON

Landshypotek Bank

ROCKESHOLM 12 steg till livskvalitet

HOLMEN

MOBERGS BYGGHANDEL AB

Tack till

Carl Jan Granqvist, Christer Mathisen, Paul Dahlqvist, Barbro Lundgren, Bo Eckhardt, Barbara Wilczek, Karin Smed-Gerdin, Lena Holmstrand Krueger, Gunilla Nilsson och Ove Petersson, föräldrar till alla barn och ungdomar som medverkar, Stadras Vänner, Stadranejdens byalag, styrelsen för Ideella kulturföreningen Cirkustältet, Golvtjänst i Nora AB, turistbyråerna i Nora och Hällefors, Stadra Scenskola/Anna Karlsson, Clarion Collection Hotel Borgen, Lilla Hotellet Nora, Hults säteri, Grythyttans Herrgård

Hej jag heter Ellinore Mickelstrand.

Jag älskar den teater jag skulle vilja köpa
teatern när jag blir större Hejdo

